ماشاء الله لا قوة الا بالله

الحمد لله والمنة که درین زمان فرخنده آوان المسمی به نسخه

سنه ۱۳۲۲ھ

دلیل الاحسان

دار

شعیب

ردول اوا

۱۹۰۵ء

[illegible]

حسب فرمائش رائے صاحب منشی گلاب سنگھ اینڈ سنز تاجران کتب لاہور

در مطبع مفید عام واقع لاہور طبع گردید

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد للہ رب العالمین والصلوٰۃ والسلام علی رسولہ محمد وعلی آلہ واصحابہ اجمعین

بدان اسعدک اللہ تعالے کہ اکثر مردم درین روزگار در گمراہی وحرص افتادہ واز نماز وروزہ و
زکوٰۃ مال باز ماندہ اند وخوف خدا ورسول از دل خود برداشتہ وخوردن حرام و...
وغریبان روا دارند وحق ہمسائیگان نگہ ندارند لہذا این نسخہ دلپسند موعظت ارجمند از زبان و...
اللسان قطب زمان مولوی معنوی میان عبداللہ متوطن دار الامان بلدہ ملتان ...
کتاب اسباب المغفرت و دلیل الاحسان جمع کردہ در قصبہ بھیرہ خوشاب تشریف آوردند...
فرمودند این فقیر مسلے بہ مستقیم ولد غیاث الدین ساکن قصبہ نمکسار شاگرد میان عبداللہ علیہ ال...
استماع یافتہ بعبارت شکستہ در قید قلم آوردہ وجمع ساختہ تا بتدیان را اشتیاق ومحب...
وشیطان لعین از ہمے گریزان گرد واز آستادان دقیقہ شناس وعلماء ... نبلت
درین کتاب خطاے واقع شدہ باشد عتاب نکنند ونظر عاطفت صحیح بکنند
نیست لہذا چند اجزاے نا مرتب براے یادگاری درج کردہ شد ...
اول در توحید باری تعالے باب دوم در سنت حضرت ...
صلے اللہ علیہ وسلم ... باب سوم در فضیلت وصف چہار یار کبار باب چہارم ...
خلق اللہ وحق قبیلہ و ... ہا وہمسایگان بجا آوردن باب پنجم در قناعت ومحنت وفقر ...
حضرت محمد مصطفے ... اللہ علیہ وسلم باب ششم در خلق حضرت پیغمبر صلے اللہ علیہ ...
باب ہفتم در منع کردن زنان مومنان از شرک بدعت وضلالت ورسوم باب ہشتم ...
در فضیلت دعاہا ودرودہا وغیرہ اوراد ووظیفہا حکایت چنین آوردہ اند کہ رسول
کریم صلے اللہ علیہ وسلم در مسجد مدینہ نشستہ بودند با جمع اصحابان کہ سہ کس از قوم یہود...
از شہر مدینہ منورہ صفت اوصاف حمیدہ پاک آن سرور مطہر شنیدہ ارادہ آمدن بخدمت ...
کردند ہر سہ یہودان در دلہاے خود یک سخن مخفی اختیار کردند برین شکل اتفاق...
بودہ گفتند کہ اگر این راز مخفی را معلوم کنند بدانیم کہ او فی الحقیقت پیغمبر آخر الزمان ...

بر حق است و خدائے او یکے است اگر بر تقدیر این حقایق مارا معلوم نخواهد کرد پس او دعوی ا
پیغمبری خلاف میکند هر سه را از دل خود بایکدیگر آگاهی نه کردند یهود اول در دل چنین نیت
کرده بود که چون روز قیامت شود خدائے تعالے قاضی گردد و چنان باشد که الله تعالی
اول مارا سلام دهد و یهود دوم در دل خود چنین خیال کرده بود که چون بمیرم و مرا
در گور دفن کنند و چون روز قیامت شود و از گور برخیزم تمام صورت و لباس من بر صورت
پیغمبر صلے الله علیه وسلم گردد و یهود سیوم در خاطر چنین خیال کرده بود که مراد من همین است
که خدائے تعالے ارواح مرا وقت مردن بید قدرت خود قبض کند و فرشتها برائے نزع روح
نزدیک من نباشد پس هر سه کس همچنین خیالات مقرر و مصمم کرده بجناب حضرت رسالت پناه
روان شدند هنوز قریب نه رسیده بودند که وحی جبرائیل علیه السلام در رسید و گفت یا
رسول الله خدائے تعالے ترا سلام میدهد و بعده تحفه درود فرستاده فرمود که از قوم یهود خدمت
ے رسند هر یک را جواب موافق سوال بدهی و گفت کافریکه پوشاک سبز دارد و دستار سفید بر
سر مراد دل او این است که روز قیامت خدائے تعالے اول مرا سلام دهد کافرے دیگر که دستار
سبز پوشاک زرد دارد مراد دل او این است که چون روز قیامت شود و از گور برخیزم صورت
و لباس من مثل پیغمبر صلے الله علیه وسلم شود و کافر سیوم که پارچه سفید و دستار
سفید دارد مراد دل او این است که چون باو مرگ در رسد خدائے تعالے ارواح مرا بید
قدرت خود قبض کند لیکن فرشتها نزدیک من نباشد پس مهتر جبرائیل علیه السلام از
آمدن هر سه یهودان و صورت و لباسها واقف ساخته برگشت و رفت بعده ساعتے نگذشته
بود که آن هر سه یهود بخدمت فیضدرجت رسول علیه السلام در مسجد آمده حاضر شدند خاموش
بنشستند پس با حضرت صلعم هیچ سخن نگفتند برائے اینکه مارا گفته چه جواب خواهند داد آن
کافرے که اول سوال خود نیت کرده بود که خدائے تعالے بروز قیامت اولاً مرا سلام دهد
رسول علیه السلام او را از خود طلبیده گفت که مراد دل تو بحکم آلهے پیش تو اظهار مے
کنم و بیان نمائیم پس تو بر من و بر خدائے من ایمان خواهی آورد یا دین با اختیار خواهی
کرد و مسلمان خواهی شد گفت یا رسول الله من قبول دارم و مسلمان خواهم شد آن
حضرت فرمودند که آنچه خدا من خبر داده اینست مَنْ سَمِعَ اَسْمَاءِ اللهِ تعالی و یقول جل جلاله
یَقُوْلُ اللهُ تَعَالٰی فِیْ یَوْمِ الْقِیٰمَةِ اَلسَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا عِبَادِیْ از شنیدن این کافر

اول ایمان آورد مسلمان شد و کلمہ طیب خواند لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ۔
کافر دیگر کہ در دل خود این خیال کردہ کہ بعد از مردن من صورت ولباس من مثل صورت
پیغمبر علیہ السلام شود رسول علیہ السلام او را نزد خود طلبیدہ این جواب داد قال النبی صلی
اللہ علیہ وسلم من قام تعظیم العلماء جعل اللہ صورتہ ولباسہ کمثلی کافر سوم کہ در دل خود این نیت کرد
بود کہ وقت مردن من روح مرا حق تعالیٰ بید قدرت خود قبض کند او را رسول علیہ السلام نزد خود
طلبیدہ فرمود من قرء الکرسی بعد کل صلوٰۃ مرۃ یقبض اللہ روحہ بلا واسطہ الملئکۃ
و ہر گاہ ہر سہ یہودان از زبان گوہر فشان آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم جواب با صواب شنیدند
برخاستہ قدم مبارک گرفتند و زود مسلمان شدند و کلمہ طیب گفتند لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ
پس اے مسلمان تا بدانید کہ ذکر جل جلالہ عجب نعمت است باید کہ شب و روز در ذکر الٰہی باشید
و نیز حدیث قدسی است قال اللہ تعالیٰ من سمع اسما من اسماء اللہ تعالیٰ و یقول جل
جلالہ امنہ اللہ من عذاب الفزع الاکبر معنے چنین اند کہ کسے کہ بشنود
اسم از اسماء اللہ تعالیٰ و بگوید جل جلالہ ایمن گرداند اللہ تعالیٰ او را از عذاب فزع
الاکبر اگر کسے پرسد کہ عذاب فزع الاکبر را گویند جواب بگو کہ چون روز قیامت
قائم شود حکم خدائے تعالیٰ بدوزخہائے در رسد کہ از تحت زمین ہا بیرون آیند در
چون از حکم خدائے تعالیٰ دوزخ از زمین برآید از حرارت گرمی او گانوان و گاؤ
میشان و پرندگان از پریدن و چریدن و نشستن باز مانند و چون دوزخ دوئم از
زمین بیرون آید جملہ زنان را حمل ساقط گردد و چون دوزخ سیوم از زمین بیرون آید جملہ
کوہہا سوختہ شوند و چون دوزخ چہارم از زمین بیرون آید شیر پستان زنان خشک خواہد
شد و چون دوزخ پنجم از زمین بیرون آید پرندہا از پریدن باز مانند و چون دوزخ ششم
از زمین بیرون آید تمام مردم بیہوش شوند و چون دوزخ ہفتم از زمین بیرون آید تمام مردم
در عرق خود غرق شوند کسے تا ساق و کسے تا زانو و کسے تا سینہ و کسے تا سر پس ہر کس موافق
اعمال و کرداری ہائے خود عذاب ببیند آن کس کہ اسم اللہ تعالیٰ شنید و از دل و جان خود
جل جلالہ گفت خدائے تعالیٰ او را ازین عذاب نگہدارد و ہر مومن را لازم است کہ این
نعمت عظمیٰ را غنیمت انسبہ دانستہ ورد سازد و از زبان خود فراموش نسازد۔
نقلست کہ روزے سر مبارک آنحضرت را درد بسیار شد سو آن وقت

حضرت ابابکر صدیق رضی اللہ تعالےٰ عنہ در خدمت آن حضرت در مسجد حاضر نشستہ بود رسول
خدا دران وقت حضرت ابابکر صدیق رضی اللہ عنہ را فرمود کہ کسی حکایت گذشتہ ایام طفولیت
خود بیان کن شاید کہ از گسے استماع آن درد سر رفع گردد برضائے اللہ تعالےٰ پس حضرت
صدیق اکبر قصہ آغاز کرد کہ یا رسول اللہ صلعم روزے از شہر مدینہ بیرون میرفتم دیدم کہ در انجا مردم
جمع شدہ شور و غوغا بسیار افتادہ من از یکے پرسیدم کہ این چہ شور است کہ این قدر مخلوق جمع شدہ
اند گفت یکی دخترے و طفلگے بایکدیگر محبت و دوستی دارند مادر و پدر ایشان را ننگ و خجالت مے
آمد یا رسول اللہ صلعم من شب درانجا ماندم کہ بار سر انجام دوستی ایشان ببینیم چون روز روشن
شد پسر را بقتل رسانیدند و در گور دفن کردند من ازین احوال حیران ماندم کہ آیا احوال دختر چہ
خواہد شد ساعتے دیگر گذشت کہ آن دختر از شہر بیرون آمد و پرسید از یکی کہ تو قبر یار من مے
شناسی کہ کدام جا است نشانی گفت کہ ہمون یار را کہ دیروز بقتل رسانیدند گفت بلے
آرے ہمون بود گفت فلان مقام کہ من بچشم خود دیدہ آمدم پس ہمان دختر دران مقام رفتہ بر سر قبر
یار خود باستاد و بدرگاہ رب العزت مناجات کرد کہ اے بار خدایا تو قادری و توانائی و ترا نیکو
معلوم است کہ مایان دوستی صادق داشتیم ہمان وقت بفرمان خدائے تعالےٰ قبر یار او بشگافت و
درون قبر رفت قدرے گوشہ مقنعہ از قبر بیرون ماند یا رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم من درانجا رفتم
و بر سر قبر ایشان بچشم خود دیدم کہ زبانہ آتش دوزخ آنہا را اثر نکرد وقتے کہ این قصہ پیش پیغمبر
علیہ السلام بیان نمود رسول علیہ السلام فرمود کہ یا صدیق اکبر رضی چہ نیکو قصہ گفتے کہ درد سر
من بفضل الٰہی رفع شد لیکن مرا نیز درانجا بر قبر آن عاشقان صادق ببر کہ آنہا را بچشم
خود بینم و کوائف آنہا را معلوم کنم پس حضرت رسول کریم ہمراہ صدیق اکبر رض روان شدند و بر سر قبر
آنہا رسیدند و بدرگاہ اللہ تعالےٰ مناجات کرد کہ بار خدایا تو اینہا را زندہ فرما پس بفرمان
خدائے تعالےٰ ہر دو زندہ گشتند و از قبر بیرون آمدند پیغمبر علیہ السلام پرسیدند چہ موجب
است کہ عذاب بر شما اثر نمی کند گفتند یا رسول اللہ صلعم بحق آن خدا کہ ترا ختم المرسلین آفریدہ
آنچنان از الفت و دوستی بایکدیگر مشغول ہستیم کہ ہیچ از عذاب دوزخ آگاہے نداریم
آن حضرت ازین سخن در تعجب ماندند و فرمودند کہ زہے دوستی ایشان بعدہ آنہا را
بدین مینن مشرف گردانیدند و فرمودند اگر شما ذوق
زندگانی دارید پیش حق تعالےٰ مناجات کردہ زندگی کنانم در جواب گفت

که یا رسول الله صلعم قربانت شویم دنیا جائے مفارقت است مایان را درین مقام
خوشی بسیار است و وصل پایدار پس اے مومناں بدانید و فهمید که هرگاه از دوستی مخلوق آتش
اثر نمیکند آن کسے که با حق سبحانه تعالے دوستی صادق کند و روز و شب ذکر مشغول باشد پس۔
اورا آتش دوزخ کے اثر کند اے مومن ترا بباید که همیشه در ذکر و عبادت حق سبحانه
تعالے مشغول باشی **نقل است** که روزے پیغمبر صلے الله علیه وسلم در مسجد مدینه
منوره نشسته بودند با تمامی اصحابان صغار و کبار وعظ و حدیث شریف بیان۔
میفرمودند که وحی جبرائیل علیه السلام در خدمت پیغمبر صلے الله علیه وسلم در آمد پیغمبر از۔
سبب بیان حدیث و وعظ بطرف وحی علیه السلام متوجه نشدند و وحی علیه السلام
در دل خود وسوسه و کدورت بسیار در خاطر کردند گفت عجب است که کلام
ربانی از جناب باری تعالے به آنحضرت میرسانم الحال بمن التفات نکردند همون
وقت حضرت را از روئے کشف باطنی معلوم و مفهوم شد که بخاطر جبرائیل علیه السلام
کدورت گذشت پس جبرائیل علیه السلام را نزد خود طلبیده پرسید که اے اخی کلام ربانی
از کدام مقام بگوش هوش تو میرسد گفت یا رسول الله صلعم بالائے عرش یک قبه نور است
بمثل حجره دران جا یک سوراخ است از انجا بگوش من آواز میرسد حضرت رسول علیه
السلام فرمود باز نزد آن قبه برو از انجا خبر گرفته زود بمن برسان لیکن اندرون قبه
نروی چون مهتر جبرائیل علیه السلام بموجب فرموده رسول علیه السلام باز رفت و اندرون
قبه در آمد چه بیند که اندرون نور محمد صلے الله علیه وسلم است و حضرت خود نشسته اند و الحال
مهتر جبرائیل علیه السلام باز بزودی پرواز فرمود و بر زمین ورود نمود چه بیند که رسول خدا
صلے الله علیه وسلم در همون مکان با صحابان در حدیث و وعظ مشغول اند جبرائیل علیه السلام
از معائنه این حال متعجب بماند و حیران گشت و شرمناک شده گفت که الهٰیا از من خطا شده
مرا معاف فرمائید **باب دوم در نعت حضرت رسالت پناه** روزے حضرت

بی بی عایشه الصدیقه رضی الله تعالے عنها و حضرت رسول خدا صلے الله علیه وسلم سوال کرد که چه موجب است
که مهتر یوسف علیه السلام را از ایشان حسن و خوبی زیاده بود رسول خدا صلے الله علیه وسلم گفته
یا بی بی عایشه الصدیقه رضی الله عنها صورت مارا خدائے تعالے در میان هفتاد هزار پرده نور
نهفته است اگر از میان آنها یک پرده دور کند تمام عالم روشن گردد و معلوم شود که چه قدر

خدائے تعالیٰ نور بن عطا فرمودہ است حضرت بی بی عایشہ پیش رسول اللہ بالتجاو عجز تمام عرض نمود کہ یا رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم بدرگاہ باری تعالیٰ بہر من التماس و التجا بکنند پس آنحضرت موافق گفتہ بی بی عایشہ بدرگاہ باری تعالےٰ عرض کرد بہ حکم خدائے تعالیٰ ملایکان را حکم شد کہ یک پردہ نور از روئے مبارک پیغمبر علیہ السلام بردارید ہمانوقت ملایکان پردہ نور روح مبارک دور کردند نور تجلے پیدا شد چنانچہ بی بی عایشہ رضہ بچشم خود دید و تاب نیاورد و از خانہ بدر آمد پیغمبر صلے اللہ علیہ وسلم فرمود کہ عایشہ رض باز آیند زود در خانہ کہ این آتش نیست این شعلہ نور من است پس بی بی عایشہ رض فرمود گفتا وصدقنا چون باز آن پردہ نور بر روئے مبارک آنحضرت انداختہ شد بی بی عایشہ در خانہ آمد رسول علیہ السلام فرمود یا بی بی عایشہ رض اگر خدائے تعالیٰ پردہ دوم از رخ من بردارد تمام عالم شعلہ نور من سوختہ شود پس ہر کس کہ اسمے از اسماء مبارک محمد مصطفےٰ صلے اللہ علیہ وسلم بشنود ہمون وقت صلے اللہ علیہ وسلم از زبان بگوید پس تحقیق اللہ تعالیٰ صورت آن بندہ مثل صورت پیغمبر علیہ السلام گرداند

در فضیلت آیۃ الکرسی

روزے پیغمبر علیہ السلام از بازار مدینہ بیرون آمدہ سگ را دید خواست کہ پیش او رفتہ احوال او بپرسد و کلام کنند کہ ہمون وقت اللہ تعالیٰ وحی علیہ السلام را بخدمت پیغمبر علیہ السلام فرستاد حضرت علیہ السلام را منع کرد کہ اے حبیب من این سگ نیست بلکہ شیطان است آنحضرت علیہ السلام فرمود کہ اخی اگر شیطان لعین است نیز از وے بپرسم کہ چہ افغان میکرید تا مرا معلوم شود کہ این لعین ازین چنین گریہ مراد دارد و از کدام امر گریہ میکند پس آنحضرت فرمودند اے لعین موجب گریہ چیست پس شیطان لعین گفت کہ اے حبیب خدا ترا معلوم نیست کہ من آن چنان علم داشتم کہ چون شاگرد اول را سبق دادے بعد از ہفتاد ہزار سال نوبت دیگرے آمدی در آنوقت کہ مرتبہ آیۃ الکرسی در لوح محفوظ نوشتہ دیدم اگر کسے یکبار آیۃ الکرسی بخواند جان او را خدا تعالےٰ بید قدرت خود قبض کند یا رسول اللہ علیہ وسلم خاطر من جمع بود کہ ہیچ پیغمبر بہر اُمت نازل نشدہ است من امید دارم کہ تمام کس ہمراہ من سوے دوزخ خواہند رفت و رفیق من خواہند شد یا رسول صلے اللہ علیہ وسلم الحال حیران و پریشانم ازان روز کہ آیۃ الکرسی بر اُمت تو نازل شدہ است بنا بران خون از چشم خود میگریم چرا کہ خوانندہ آیۃ الکرسی در دوزخ نخواہد رفت و رفیق من نخواہد شد پس اے مومن معلوم کن و یاد دار کہ خدائے تعالےٰ

این چنین شرف در آیة الکرسی انداخته لازم است که شب و روز این نعمت را بخوانی و تغافل نه باشی و قول شیطان الرجیم است که مثل من هفتاد هزار شیطان جمع شوند خوانندہ آیة الکرسی را اغوا و گمراه نتوانند کرد پس ای مومن بدان در آنروز که الله تعالی آیة الکرسی را فرستاد در آنروز حضرت جبرائیل علیه السلام با هفتاد هزار فرشته برای یاری پیش پیغمبر علیه السلام آمده بود و هر که آیة الکرسی بعد نماز پنجوقت بخواند در بهشت در آید ببرکت این کلام ✦

باب سیوم در فضیلت چهار یار رضی الله عنهم

روزی حضرت شاه مردان علی کرم الله وجهه بطرف گورستان رفت و استاده شد دیدند که ایک شخص از عذاب قبر فریاد میکند دالله فوقی نا ثی و یمینی نا ثی و یساری نا ثی امیر المومنین علی رضی الله عنه چون او در آن احوال دیدند که در عذاب قبر گرفتار ست بروی رحم فرموده و همانجا وضو ساخته صد رکعت نماز نفل گذارد و سه ختم قرآن شریف تمام کرده ثواب آنرا با رواح آن میت بخشیدند لیکن هرگز عذاب او دفع نشد پس حضرت علی کرم الله وجهه درین احوال متفکر و حیران ماندند که این بنده را بسیار گناه در پیش آمده که دعای من قبول نمیشود و خلاصی او از عذاب نمیگردد حضرت علی کرم الله وجهه از انجا برخاسته به پیش پیغمبر علیه السلام آمده در آن زمان آنحضرت صلی الله علیه وسلم اندرون حجره نشسته بودند که احوال آن میت حضرت علی کرم الله وجهه بیان فرمود که یا رسول الله صلعم امروز بطرف گورستان رفته بودم دیدم که شخصی از عذاب قبر فریاد میکند من صد رکعت نماز نفل گذارده و سه ختم قرآن مجید کرده بروح آن میت بخشیدم لیکن آن میت بعذاب گرفتار بماند و عذاب او رفع نشد چون رسول کریم صلعم از زبان علی کرم الله وجهه این چنین احوال شنیدند هر چند که در حرم شریف خوش وقت نشسته بودند از استماع این احوال بیقرار شدند بطرف گورستان روان فرمودند که یا علی همراه من بیائید و آن قبر را بنمائید تا احوال آن میت به بینم امیر المومنین رضی الله عنه آنحضرت را در انجا بردند چون رسول خدا صلعم در آن قبرستان تشریف آوردند چه بینند که آن میت را عذاب نمیشود هر چند تفحص کردند نیافتند حضرت علی کرم الله وجهه را فرمودند مگر که آن قبر از شما سهو و نسیان شده باشد آن قبر دیگر خواهد بود حضرت علی کرم الله وجهه گفت یا رسول الله صلعم همین قبر است من اینجا رفته بودم همان نشانی است پس آنجا حضرت رسالت پناه با حضرت علی کرم الله وجهه معاینه میفرمودند که جبرائیل از درگاه رب العالمین بطرف سید المرسلین نازل شده گفت ای پیغمبر علیه السلام

خدائے تعالے ترا اسلام میرساند و بعده میفرماید که حضرت علی کرم الله وجهه راست میگویند که قبر آن بنده همین است لیکن الحال صدیق اکبر برائے عبادت و نماز وضو ساخته بودند بعده شانه بر ریش مبارک خود کرده بودند چنانچه یک موئے از ریش مبارک جدا شده بود چون باد آن موئے را بر آن قبر انداخته از برکت آن موئے مبارک صدیق اکبر تمامی گورستان را حقتعالے بخشیده و آمرزیده است پس اے مومن هرگاه حقتعالے در موئے ایشان چندین برکت فرموده پس هزار لعنت بر جان رافضی که در حق ایشان کلمه کنند یا چیزے دیگر گویند پس هر مومن را لازم است که چون اسم مبارک حضرت صدیق اکبر بشنود از دل و جان رضی الله تعالے عنه بگوید

در فضیلت حضرت عمر خطاب رضی الله عنه

که در ایام زمستان خرقه مبارک خود میدوختند و بر پشت ایشان از آفتاب گرمی و حرارت رسیده استقلال شده نظر قهر بجانب آفتاب کردند الله تعالے برائے پاسخاطر نور آفتاب بر گرفت چنانچه سیاه شد عالم تاریک شد گویا که قیامت قایم گردید چنانچه جمیع مستورات بخدمت حضرت بی بی عائشه سوال کردند که یا بی بی عائشه چه حکمت است که نور آفتاب زائل شده مگر امروز قیامت آمده همون وقت بی بی عائشه در خدمت رسول کریم آمده ظاهر نمود که یا رسول الله صلے الله علیه وسلم چه موجب است که نور آفتاب گم شده مگر امروز قیامت است حضرت صلعم بدرگاه باری تعالے مناجات کردند که یا الهی چه حکمت است که نور آفتاب به تاریکی مبدل گشت اگر فی الواقع روز قیامت است من امت خود را خبر کنم و تادیب نمایم همانوقت وحی در خدمت حضرت رسول الله صلے الله علیه وسلم آمد گفت یا رسول الله صلعم خدائے تعالے میفرماید که امروز روز قیامت نیست لیکن امروز آفتاب بر پشت مبارک حضرت عمر خطاب رضی الله تعالے عنه بسیار گرمی رسانید و ایشان نظر قهر کرده چون پاسخاطر حضرت عمر خطاب رضی الله تعالے بسیار عزیز است بآن سبب نور و تابش آفتاب زائل کردم اگر اوشان رضامند شده بگویند و تقصیر آفتاب معاف فرمایند من نور او را باز دهم اگر رضامند نشوند تا روز قیامت تاریکی در عالم خواهد ماند بعد آن حضرت رسول کریم صلعم از حضرت عمر خطاب تقصیر آفتاب معاف کنانیده رضامند ساخته دعا کنانیدند پس همانوقت روشنائی آفتاب زیاده قایم گشت پس اے مومن چون الله تعالے بفضل و کرم خویش همچنین بزرگی در خاطر مبارک حضرت عمر خطاب رض بخشیده صد هزار لعنت بر جان رافضی که گله در شان ایشان از زبان کنند و سخن حسد و بخل در حق ایشان کنند پس بر تو لازم است که هرگاه اسم مبارک حضرت عمر خطاب بشنوی از دل و جان بگو رضی الله تعالے عنه

در فضیلت حضرت عثمان رضی الله عنه

خبر است که در عهد خلافت حضرت عثمان رضی الله عنه قحط سالی افتاد و تمام مردم از قحط سالی بیتاب شدند چون
حضرت عثمان رضی الله عنه هزار شتر برای خرید غله بجانب ملک شام روانه کرده بود و چون کاروان در
آن جا رسید هر چند تلاش غله کردند بهم نرسید لاچار شدند مردم کاروان بجانب حضرت عثمان
رضی الله عنه خطی نوشتند که یا امیر المومنین غله درین جا نیست هر چه ارشاد صادر
شود بر آن عمل نمائیم حضرت عثمان رضی الله عنه درین معامله متفکر شده گفت یا اله العالمین
یتیمان و مسکینان در فقر و فاقه اند و امیدی داشتند که کاروان غله می آرند درین امید نشسته
بودند الحال که کاروان خواهند آمد تمامی به هلاکت خواهند رسید و بفقر و فاقه و گرسنگی خواهند
مرد حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه تفکر کرده بار دیگر طرف کاروانیان خطی نوشت که اگر
غله بهم نمی رسد و پیدا نمی شود شما نزدیک مدینه منوره آمده تمامی جوالها پر از ریگ
بیابان نموده بیارید تا محتاجان و مسکینان و بیماران نا امید نشوند پس کاروانیان
همچنان کردند و داخل شهر مدینه شدند چنانچه خلق مدینه بسیار خوشوقت شد که حالا
کاروانیان غله آورده هر یک را حصه انعام خواهد داد پس جمله فقیران و محتاجان جمع
شدند و نزد عثمان غنی آمدند حضرت عثمان رضی الله عنه برخاسته نماز گذاردند و دست دعا
بجناب الهی برداشتند و بسم الله الرحمن الرحیم برخواندند و ریسمان جوالها گرفته برون
کردند بحکم خدای تعالی تمامی جوالها پر از غله و آرد شدند پس هر یکی را از مسکینان و محتاجان
قسمت کرده دادند پس ای مومن بدان که بارگاه خدای تعالی در حق حضرت عثمان
رضی الله چنین کرامت فرمود و عزت و بزرگی بخشیده است پس هزار لعنت بر جان رافضی
ملعون که در حق ایشان گله کند و نوع دیگر سخن حقارت بگوید ای مومن بر تو لازم است
که وقتی که اسم مبارک حضرت عثمان غنی رضی الله عنه بشنوی اول دل و جان فدا شده بگو رضی الله عنه ۔

در فضیلت حضرت مرتضی علی کرم الله وجهه

مروی است که روز قیامت پنجاه هزار ساله روز خواهد بود و آن روز میان زمین و آسمان
نشان پیدا خواهد بود از نور محمد صلی الله علیه وسلم که درمیان او هفتاد هزار ساله راه
باشد یعنی درازی آن هفتاد هزار ساله خواهد بود و همراه آن هفتاد هزار شاخ باشد
و در هر شاخ هفتاد هزار شاخچه باشد و در هر شاخچه یک حور باشد و بدست
هر حور تمسک نوشته باشد که فلان کس از امت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم

شوہر شما است پس ہر کہ از امت محمد مصطفی صلی اللہ علیہ وسلم نماز بجماعت گذاردہ باشد و ران ہمراہ خود نشیند باز بحکم خدای تعالی فرشتگان در رسند کہ این ستون را از پل صراط بگذرانند ہر چند فرشتگان زور خواہند کرد ہرگز بقدر یک بالشت برداشتہ نخواہد شد در آن وقت حضرت علی کرم اللہ وجہہ را حکم خدای تعالی در رسد کہ تو آنرا بردار پس امیر المومنین علی کرم اللہ وجہہ آن را مثل برگ گلاب برداشتہ بر سر مبارک خواہند نہاد اللہ تعالی آن را مثل تلج گرداند و جملہ آدم ہمچو مرغ پرندہ شوند ہرگاہ امیر المومنین رضی اللہ عنہ آن بگیرند و از پل صراط جملہ امت محمد مصطفی صلی اللہ علیہ وسلم را بگذرانند۔ پس ای مومن نظر کن کہ خدای تعالی چنان شجاعتی و کرامتی در حق امیر المومنین رضی اللہ عنہ بخشید پس ہزار لعنت بر جان خارجی ملعون کہ گلہ ایشان و اولاد امجاد ایشان بگذارد ای مومن بر تو لازم است ہرگاہ کہ اسم مبارک حضرت مرتضی علی کرم اللہ وجہہ بشنوی بصدق جان ... بگو

در فضیلت نماز خواندن

بشنو چہ مرتبہ دارد پس ثواب حاصل شود مروی است کہ عبد الحی نام فرشتہ مالک کرسی است و آن فرشتہ یک لک و ہفتاد ہزار بازو دارد یکبار اللہ تعالی آن فرشتہ را حکم کرد قطرہ آب باران کہ بقدر یک بالشت از زمین بلند است ... چہ یک انگشت از مقام خود جدا نکردہ بود گرفتہ بدرگاہ رب العزت ہم گفت کہ این سہل کار بود کہ بمن فرمودی کار دیگر مرتبہ من بفرما تا آن بجا آرم باز حکم شد کہ بہشت را مساوی مسافت کن آن فرشتہ ہزار سال در بہشت پرید ہرگز بہ انتہا نرسید کہ آخر ماندہ شد کہ بر تختہ نور افتاد و گفت یا بار خدایا مرا معلوم گردان کہ در بہشت چہ قدر راہ است حکم شد کہ بر ہمین تختہ نور نظر کن چون فرشتہ بر تختہ نگاہ کرد چنان نوشتہ بود کہ ای فرشتہ تو در اینجا رسیدی کہ مسلمانان ظہر بہ جماعت گذاردہ اند و اگر دہ ہزار سال دیگر بپری در آنجا نبینی کہ مسلمانان نماز مغرب با جماعت گذاردہ اند اگر دہ ہزار سال دیگر بپری بر آن مقام نرسی کہ نماز عشاء را با جماعت گذاردہ اند ہنوز مرتبہ در پیغمبران و اولیاء و اصحاب پیشتر است فرشتہ گفت بار خدایا من خطا کردہ ام کہ گمان بر خود بردم پس ای غافل تو چرا در نماز کاہل میشوی و نماز را بہ جماعت نمی گذاری کہ نماز با جماعت گذاردن چنین مرتبہ دارد۔

در فضیلت نماز و درجات

بشنو ای برادران ای مومن کہ چہ موجب است کہ خدای تعالی ہفدہ رکعت فرض در شبانہ روز مقرر کردہ است و در رکعت

فرض در نماز ظهر و عصر در رده ثنائی گذارند مراد این است که هشت بهشت مقابله هشت فرض نصیب گرداند و عطا کند و هفت رکعت نماز فرض که در مغرب و عشاء گزارند و در تاریکی مراد این ست که خدا تعالی آتش هفت دوزخ بر آن بنده حرام و سرد گرداند و دو رکعت نماز که بو نماز فجر میگذارند درین است که از یک رکعت لقای باری تعالی و از رکعت دوم شفاعت حضرت محمد رسول الله صلعم نصیب آن بنده خواهد شد پس ای مومن هرگاه که درین پنجوقت نماز با جماعت گذاردن که چنین فضیلت دارد باید که از خواندن نماز با جماعت تغافل نکنی تا ازین نعمت محروم نشوی

در فضیلت میوه های بهشت

که برای خاطر شریف حضرت خاتون جنت فاطمة الزهرا خدای تعالی بدست مهتر جبرائیل فرستاده خاتون جنت بغیر امت خود هرگز نخورده چنین روایت میکند که حضرت خاتون جنت ده روز آزار تپ کشیده درین روزها هیچ طعام و آب نخوردند یازدهم روز حضرت علی کرم الله وجهه از طرف فاطمة الزهرا پرسید که یا بی بی امروز یازدهم روز ست که چیزے نخورده امروز اگر چیزے بخورید بهتر چه طبیعت شما راغب باشد برای خوردن شما بدهم فرمودند که یا علی انار ترش دل میخواهد اگر درین وقت بهم رسد البته بخورم حضرت علی بسیار متفکر شدند و بسم خوشنود شدند خوشوقت برای آن شدند الحمد الله بعد از یازده روز چیزے برای خوردن طلبیده اند ازین معنے امید صحت گردید و متفکر از آن شدند که قیمت ندارم که انار از بازار خریده بیارم هم درین فکر در بازار رفتند و استاده شدند فکر مند از آنکه بدون قیمت چگونه بخرم که قیمت موجود ندارم درین اثناء شخصے نزد امیر المومنین آمد گفت فاطمة الزهرا ده روز آزار تپ کشیده و امروز انار طلب کرد و قیمت در گره ندارم گفتند سبحان الله یا علی چرا متفکر شده فرمودند که امروز یازدهم روز ست که بی بی فاطمه را مرض تپ بود درین روزها هیچ طعام و آب نخورده امروز انار ترش طلب کرده قیمت آن ندارم که خریده برم آنکس گفت که یا علی بروید و انار را خرید فرمایند من قیمت آن خواهم داد پس آنحضرت دو انار از بازار خرید قیمت آن ده درم بود داینده و حضرت علی رضی هر دو انار در دست خود گرفته بفرحت و مسرت تمام در راه مے آمدند چون حضرت علی از بازار بخوشی بسیار متوجه بدولتخانه شدند و از کوچه و بازار مدینه تشریف بیرون آوردند یک فقیر مریض در راه افتاده بود ناگاه بنظر آن فقیر حقیر بدان انار افتاد چون نزدیک رسیدند فقیر پرسید که امیر المومنین راست بگو که در دست

مبارک شما چه چیز است امیرالمومنین رض در دل خود تصور فرمود که اگر راست بگویم اغلب که
انار طلب نماید و اگر دروغ بگویم از خدای تعالی دور می افتم لاچار گفتند که ای شخص
دست من انار است گفت بنام خدای تعالی مرا بده حضرت امیرالمومنین یک انار بفقیر داد
فقیر گفت یا امیرالمومنین رضی الله تعالی عنه طاقت ندارم که بخورم شما دانه جدا کرده بدست خود
در دهن من اندازید امیرالمومنین رض همچنین کردند که دانه های بر آورده در دهن او انداختند باز حضرت امیرالمومنین
در دل خود تصور فرمودند که بارے یک انار برای خاتون جنت خواهم برد همین غنیمت است ناگاه نظر فقیر بر انار
دیگر افتاد فقیر پرسید که امیرالمومنین رضی الله عنه در دست چپ شما چیست گفت انار است گفت یا امیرالمومنین
رضی الله عنه انار دیگر برضای محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم بده خاطر من نهایت تازه و خوش شده است
امیرالمومنین رضی الله عنه انار دیگر هم حواله فقیر کرد باز طرف مدینه منوره آمده استاده شدند لیکن حیران و پریشان
درانحال کنیزک روان آمد و گفت یا امیرالمومنین رض بمجرد شنیدن این آواز همراه کنیزک بدولتخانه آمد معلوم شد
که طبیعت بی بی صاحبه در صحت و فرحت است و بر چهارپائی نشسته و انار قسم دل عمده در طبق
زرین پیش نهاده اند حضرت خاتون فرمود که چند انار شما برای چه آورده اند حضرت امیرالمومنین
رضی الله عنه فرمود یا بی بی من انار پیش شما نفرستادم لیکن دو انار برائے خاطر شما خریده بودم از آن
هر دو یک بنظر پاک خدای تعالی دادم و دیگر برضای محمد مصطفی صلعم بفقیر دادم پس
حضرت خاتون جنت این حقیقت از شاه شنیده گفت اگر ایشان انار نفرستاده اند بار اخوردن
نشاید چرا که معلوم نیست که انار در ملک کیست همان وقت حضرت محمد صلی الله علیه وسلم در خانه
حضرت بی بی فاطمة الزهرا تشریف آوردند چنانچه حضرت خاتون جنت تمام حقیقت پیش پیغمبر صلی الله
علیه وسلم اظهار کردند حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم فرمود که یا بی بی در مسجد نشسته بودم
که الله تعالی وحی علیه السلام بمن فرستاد که یا محمد صلعم حضرت فاطمه رض را بگو که یک انار
حضرت شاه مردان بنام من بفقیر داده بود من عوض آن ده انار از بهشت بدست فرشته
فرستادم اما هیچ وسواس نکنند که بر شما حلال است بخورید چرا که وعده و فرمان من این است
که اگر کسے یک چیز بنام من در دنیا دهد من ده حصه زان در دنیا دهم و هفتاد حصه در آخرت خواهم
داد و انار دیگر بنام تو داده است روز قیامت تو شفاعت خواهی کرد گفتند الحمد لله که بدرگاه
رب العالمین قبول افتاد پس حضرت بی بی خاتون گفتند یا بابا حیف است که این نعمت عظمی
شما حضرت بی بی صاحبه مطلبند فرمود که من ده انار طلبیده بودم شما ده انار چرا فرستادند

حضرت امیرالمومنین رض بهشت تنها سوالے کرد است خوردم بمن حرام است همان وقت حضرت جبرائیل
علیه السلام در رسید و گفت که این انار را قطرات بر آورده در شیشه نور نگهدار ند این حضرت
جبرائیل علیه السلام عرق آن انار ها کشیده در شیشه نور نگهداشت و وقت نزع در حین بنده
مومن بچکانند فرشتها از برکت آن قطره انار بهشتی با ایمان هوشیار و تلخی جان کندن بر وے آسان
گردد تا روز قیامت تشنگی بنده را نباشد لیکن هیچکس اند که ازین نعمت عظمی محروم خواهند ماند
به حکم الله تعالے فرشتها وقت مردن هرگز نه خواهند داد و از دنیا بے ایمان خواهند رفت نعوذ
بالله منها و آن هیچکس اند بندگان این اند اول تارک نماز دوم باز دارنده زکوة و سیوم خورنده
بهنگ و خمر که بے توبه بمیرد چهارم کسیکه زلف و جعد واشته باشد بسر بسر آن نگهداشته شرک
میکند پنجم کسے که شرک کند خاتون جنت رض در چنین احوال آزار و رنجور امت محمد مصطفے صلے الله
علیه وسلم یاد داشته مے آرد و اهل شرک مشرک باشند پس اے غافل نظر کن که غمخوارگی و شفقت
حضرت بی بی فاطمة الزهرا فراموش نکرده یعنے انار بهشتی خود نه خورده بر امتیان آن حضرت بدان تو
توجهات فرموده اند اے مومن تو گاهی به ارواح طیبه حضرت خاتون جنت فاطمة الزهرا رضی الله عنها ختم
کلام و طعام فرستاده باشی و از گناهان توبه کنی و در ادائے نماز و روزه و یاد الهی مشغول باشی
و ترک نماز نکنی که ترک نماز از همه بدکار است چنانچه نقل است که روزے امام المسلمین امام اعظم
رحمة الله در صحرائے رفتند و دیدند که سگ دنبال خوک دویده می آمد چون قریب امام اعظم رحمة الله
علیه رسیده و دیده زیر دامن ایشان پناه خواست و نام خدا گفت چون سگ نزدیک رسید حضرت امام آن
سگ را منع کرد که دور شو نزدیک میا زخم و جراحت مرسان سگ گفت که روز و شب نان از خانه یهود
میخورم و حکم او قبول میکنم اگر بگفته ایشان خوک بگذارم میترسم که مبادا بے فرمان شوم و در میان
گنهگاران و بے فرمانان باشم وقتیکه این سخن سگ امام را گفت در آن وقت حضرت امام را حالتے پیدا شد
چنانچه در شوق الهی مست شدند و هر چه در زمین و آسمان بود معاینه شد که سبحان الله سگ
از نافرمانی یهود چنان میترسد و فرمان برداری میکند و ما بندگان از حق تعالے نمیترسیم و فرمان
برداری و اطاعت و عبادت رزاق مطلق نمیکنیم و خوف هراس عاقبت نمیداریم درین احوال اندیشه
ناگاه مستغرق و محو بودند که یهود بطلب شکار خود در آن جا رسید مجرد آمدن نظر امام المسلمین بر و
افتاد آنچه یهود تا یک زمین و آسمان بود بر آن یهود معاینه کرد همچنان نظر امام بر شکاری افتاد
سگ نیز همچنان معاینه کنان از دهان برآورده پس خوک ها دو کس معاینه کرد و آن زیر زمین بیرون

آمد بخدمت حضرت امام عرض کرد که یا امیر المومنین ایشان هر دو طفیل برکت نظر مبارک چنان
رتبه دیدند و مطلب رسیدند من زیر دامن خاص پناه آورده ام التجاے در خدمت تمهید دارم
که همین برکت ایشان صورت من مثل صورت آدم شود چرا که نزدیک همه مخلوقات بدتر منم
پس در حالت حضرت امام رضی الله تعالی به درگاه رب العالمین دست دعا بر داشتند که یا الهی تو دانا تری
که خوک این عرض میکند در حال ندا آمد که یا امام رضی الله تعالی دعای تو قبول کنم و صورت
خوک مثل آدم میگردانم بقدرت خود لیکن یا امام رضی الله تعالی تو باز اقرار کن که در صف گنهگاران
و بی نمازان در روز قیامت ایستاده خواهم کرد و عذاب همراه ایشان خواهم داد اگر قبول کنی چون این سخن امام رضی الله تعالی عنه به خوک
اظهار کردند خوک فریاد برآورد که یا امام المسلمین من بصورت خود شکر کردم و در صف گنهگاران و بی
نمازان ایستادن قبول نمیکنم پس ای گنهگاران و بی نمازان از تیره کاری خود خجالت کنید و از ترک نماز توبه
نصوحا باید کرد که خوک صورت ایشان قبول نکرد حاضر از نمودن بهار توبه کنید و استغفار بگوئید و در ادای
نماز و روزه مشغول باشید که امروز وقت فرصت است فردا نخواهید که نجات گنهگاری آخرت در نجات و ثواب دادن [illegible]

در بیان ریاضت بی بی رابعه بصری قدس سرها نقلست

که حضرت بی بی رابعه بصری رح چنان با حق تعالی مشغول بود که چهل سال پهلو خود را بر زمین ننهاده بود و در
هر روز و هر شب هزار رکعت نماز نوافل میخواندی بسیار صاحب حسن و جمال و خوبرو بودند چون اوصاف حمیده و خوبی
حسن و جمال حضرت حسن بصری رح شنید خطی بدین مضمون نوشته فرستاد که اگر عقد نکاح من اختیار کنی بای
هر دو یکجا شده در ذکر حق تعالی مشغول باشیم بی بی رابعه بصری در جواب خط با ایشان نوشت یا خواجه من چهار
زحمت دارم اگر صحت خواهم یافت بار دیگر ترا قبول خواهم کرد خواجه حسن بصری جمله حکیمان را
جمع کرده به خدمت بی بی رابعه رح فرستاد بی بی مستوره هیچ نگفت و به حکیمان اظهار
مرضها نکرد و گفت که شما برویم خواجه حسن بصری را بگوئید که بدون شما امراض خود
را پیش کسی اظهار نمیکنم و نخواهم کرد الغرض که خواجه حسن بصری را خود طلبیده
خواجه حسن بصری از بی بی پرسید که آنچه شما را زحمت است واقف و مطلع
نمائید که بمعالجه آن اشتغال نمائید پس بی بی رابعه اظهار کرد که آن چهار زحمت
اینست اول آنکه نمیدانم که در روز اول قالوا بلی گفته ام یا نه سجده دوم کرده
ام یا یک دوم آنکه مرا معلوم نیست که روز قیامت نامه اعمال بدست راست
من دهند یا در دست چپ سیوم آنکه مرا دهند در دست چپ

سیوم آنکه مرا معلوم نیست که وقت مردن ایمان سلامت خواهم برد یا نه چهارم آنکه خدای
تعالی در قرآن مجید فرموده است فریق فی الجنة وفریق فی السعیر خوف
دارم که من از کدام فرقه خواهم شد خواجه حسن بصری چون از زبان بی بی چنین حکایت ها تحقیق
شنید حیران بماند و گفت سبحان الله که من نیز ازین رخنهای خالی نیم همو وقت او را تاثیر
شد پس سلطنت و بادشاهی را گذاشته راه مولی گرفت و در مدت از واصلان حق تعالی شد
بعد از چند مدت مرتبه حاصل کرده باز خامه بجانب بی بی نوشت که ذوق حق تعالی حاصل کردم
باید که در نکاح خود آری جواب آن باز بی بی نوشت که شوق خدای تعالی کامل داری گفت
آری در جواب آن باز بی بی نوشت ای حسن که این حدیث شریف که حضرت رسالت پناه
صلی الله علیه وسلم فرموده اند بگوش شما رسیده طالب المولی مذکر پس هرگاه که من طالب المولی شدم
مذکر شدم و مذکران را با یکدیگر نکاح درست نیست از استماع این احوال خواجه حسن بصری متعجب بماند
که الحال جای سخن نماند پس خاموش شد پس ای مومن تو نیز در یاد حق شو تا از زمان و مذکران شوی
و بدرجه مذکران رسی والا نه از زنان و مخنثان ناکاره باشی که حدیث شریف است طالب الدنیا
مونث و طالب العقبی مخنث و طالب المولی مذکر

در بیان آنها که زکوة ندهند

نقلست که عبد الرحمن نام سوداگر بود در تمام عمر بدی از وجود نیامده بود شب و روز در عبادت و
بندگی حق تعالی مشغول بود هفت هزار نام حق جل جلاله را یاد کرده بود مالک نصاب بود یکدرم زکوة
بنام الله تعالی نداده بود چون فوت شد بزرگی او را در خواب دید که بعذاب دوزخ گرفتار است چنانچه سیخهای
آهنی در بدن او میزنند آن بزرگ او را پرسید که ای عبد الرحمن تو مرد نیک بخت و پارسا بودی و گناهی کلی
نیاوری و گناه صغیر و کبیر ملوث نگشتی الحال از چه سبب بعذاب دوزخ گرفتار شدی گفت ای بزرگ من
همین قدر بندگی خدای تعالی کرده بودم اما از زکوة مال خود نداده ام اکنون همه آن درهم و دینار از آتش
دوزخ سیخها ساخته در بدن من میزنند من در وقت حیات دنیاوی ندانستم که مال من قرابتمندان و خویشان خواهند
خورد و عوض آن عذاب سخت بر من خواهد شد پس ای مومن تا توانی از گناه توبه کن و زکوة مال بموجب فرموده الله
تعالی جل جلاله بده که موجب رستگاری است در بیان فضیلت توبه بشنو که تائب چه درجه دارد۔

نقلست

که عاص بن ابی عامر قرآن خوان بود که ششم حصه قرآن ختم کرده بود ـ

صد سوار رہزن ہمراہ داشت وہمیشہ قطاع الطریقی و رہزنی مے نمود یک روز سواران او قافلہ بازرگانان
تاراج کردند یک مرد حاجی نیز در قافلہ بود کہ دوازدہ مہر داشت از ترس رہزنان آن مہر ہا را
نزد عاص بن اوس کہ این مرد بزرگ و قرآن خوان است بردہ گفت کہ امانت مرا نگہدار چون ساعتے
بگذشت آن سواران مال و متاع پیش عاص بن اوس آوردہ جمع نمودند آن بیچارہ حاجی
حیران بماند و افسوس خورد و گفت سبحان اللہ من مال خود را بدست خود بہ دزدان دادم و
ندانستم کہ سردار دزدان ہمین است لیکن جزا بہ اہل اللہ برحق است آن ملتمس پیش عاص
بن اوس آمدہ ملامت کرد کہ ای دغاباز پر فن مکار خدا را فریب میدہی و قرآن میخوانی و خود را
از نیکوکاران می نمائی و قطاع الطریقی میکنی ازین چنین قرآن خواندن ہیچ سودے ندارد و بحکم اللہ
تعالی جل جلالہ گفتہ حاجی عاص بن اوس را اثر کرد و تا شہرے پیدا شد و جملہ متاع حوالہ
قافلہ کرد و تائب گشتہ شہر بشہر میگردید و میگفت کہ اے مردمان من ہمان عاص بن
اوس ہستم کہ آواز میکرد کہ سیصد سوار قطاع الطریقی ہمراہ داشتم و رہزنی میکردم الحال
بہدایت ایزد تعالے ازان کار تائب شدم ہر کسیکہ مال و متاع او تاراج کردہ ام و غارت
کنانیدہ ام امروز من آمدم از من بستانند چنین میگفت و شہر بشہر میگردید و میگفت کہ اے مالکان
و مالداران ہر چیزے کہ بر من ثابت شود الحال از من بگیرید و مال ہر کس کہ تاراج کردہ گرفتہ ام
الحال از من بگیرید پس ہر شخص کہ آمدہ مال خود را ازو طلب میکرد حوالہ او مے نمود بعد ازان بشہرے
دیگر میرفت کافرے در انجا بود کہ مال او را عاص بن اوس تاراج کردہ بود از استماع تائب شدن عاص
حیران بماند کہ آیا بصدق دل تائب شدہ یا نہ گفت از صدق دل گفت آنچہ مال و متاع من
بردے الحال من دہ والا ترا بقتل رسانم و متاع خود بتو بخشم پس عاص بن اوس قبول کرد بعدہ کافر
ریزہ ہاے سفال را بمثل تل سیاہ جمع کرد و یک انبار درست ساخت و گفت از قتل تو درگذشتم
و مال بتو بخشیدم لیکن دست خود بدین تودہ سفال بمال اگر تو بصدق دلی است این ہمہ تودہ
انبار از زر سرخ شود و اگر بصدق دل نباشد ہم چنان ریزہ سفال خواہد ماند و من ترا
بقتل میرسانم چون عاص بن اوس بصدق دل توبہ کردہ بود دست را بر آن تودہ ریزہ
سفال بمالید بحکم اللہ تعالے جل جلالہ ہمان زمان انبارہا زر سرخ گردید آن
کافر را حدیث نبوی یاد آمدہ کہ از علماء شنیدہ بود کہ پیغمبر صلے اللہ علیہ وسلم
فرمودہ است کہ اگر از صدق دل توبہ کند پس آنکہ اگر دست خود بر خاک بمالد بحکم اللہ تعالے

زر سرخ گردو پس آن کافر چون چنین دید باعتقاد تمام همان زمان بر پیغمبر صلی الله
علیه وسلم درود گفت و مسلمان شد و کلمه طیب بر زبان آورد لا اله الا الله محمد
رسول الله پس اے مومن تو هم می باید که بصدق دل از گناهان تایب شوی تا که مقبولان دوستان باشی ۔

در فضیلت سخاوت

بشنو که روزے حضرت بی بی عایشه رضی الله عنها در خانه خود نشسته بودند و طعام میخوردند ناگاه
یکی زن همسایه آمد حضرت بی بی عایشه رض فرمود که اے زن فلان بیا همراه ما طعام بخور او گفت یا بی بی من
خوردن نمیتوانم که در دل من خوف پیدا شده بی بی گفت او بیان کن گفت امشب خواب
دیده ام که گویا قیامت قایم شده و خلقت جمع آمد پس من بمقام رسیدم که در انجا دو راه است
که یکی بدست راست و دوم بدست چپ من براه راست رفتم پدر را دیدم که در بهشت است
قدح پر کرده بمردم میدهد پرسیدم که یا بابا مادر من کجاست گفت من خبر ندارم پس
ازان جا برگشته طرف راه دست چپ رفته مادر خود را دیدم که بر دوزخ نشسته
العطش العطش میگوید من پرسیدم که اے مادر حال تو چگونه است آب از پدر من طلب
نکنی که در بهشت نشسته آب بمردم میدهد گفت اے فرزند پدر تو مرد سخی بود که او در بهشت
نشسته از برکت سخاوت چنین رتبه یافته و من در دنیا ممسک و بخیل بودم چنانچه روزے
یک سایل بر در من آمد پدر تو نشسته بود ازو جامه طلب نمود و من خود برخاستم و
جامه کهنه که بجز داشتم فی الحال بسایل دادم که مبادا پدر تو جامه نو بسایل دهد لهذا از شومی
و بخیلی بر دوزخ نشسته ام و آب برای خوردن بدست نمی آید و پریشان و دل سوخته میباشم
بشنو اے مومن که درجه سخاوت چنان است و چنین فضیلت دارد که شنیدی و سزاے
شامت بخل و بخیل اینچنین است که معلوم کردی پس اے بنده زنهار زنهار بخل مکن و سخاوت پیشه گیر

در فضیلت ذکر جل جلاله

بشنو چنین آورده اند که فقیر با پسر بادشاه باهم دوستی داشتند و بخدمت یک استاد علم میکردند چون بادشاه پسر
خود را بر تخت نشاند و مدتے گذشت فقیر زاده بموجب عادت قدیم خواست که پیش بادشاه زاده
باید رفت و ملاقات باید کرد و پس روان شد و بخانه بادشاه رفت و اندرون بارگاه بادشاهزاده
رفت و ملاقات حاصل کرد بادشاه زاده بسیار از بسیار تعظیم او بجا آورد و برابر خود بر تخت ۔
نشاند و گفت اے یار من همین یک ختم قرآن مجید بعلم اندک بدرجه بادشاهی

رسیدم توکه از من بعلم بسیار بودی و زیاده ترمیخواندی همچنان در مسکنت ماندی فقیرزاده
گفت ای بادشاهزاده من از بسیاری علم میراث پیغمبران یافتم و تو میراث فرعون
و ہامان یافتی اگرچه من از تو در دنیا کمتر ام اما در آخرت از تو بهتر بلکه در دنیا از تو هم
بهتر بادشاهزاده گفت چگونه گفت من غم ثانی دارم و تو غم جهانی داری شهزاده قبول
کرد و گفت که حقیقت آخرت چگونه از نیک و بد معلوم کرده شود فقیرزاده گفت بموجب
حدیث شریف رسول کریم صلی الله علیه وسلم موت الفقیر راحة و موت الاغنیاء حسرة
بادشاهزاده گفت ما و تو هر دو عهد کنیم که هر که از مایان اول بمیرد و دیگر بر قرار رفته حقیقت را
معلوم کند در میان یکدیگر همین اقرار مصمم گشت و پیمان شد چون چند روز شد فقیرزاده بقضای
الهی فوت شد خبر بشاهزاده رسید که فلان درویش از دار الفنا بدار البقا رحلت ساخت شاهزاده
بموجب اقرار با تمام لشکر و حشم بر سر قبر او رفت و لشکر را بیرون گذاشته خود تنها رفت و بر سر قبر او
استاده شده دو نفل نماز گذارده ثواب آن بروح یار خود فاتحه خواند بعد از آن آواز کرد که ای
یار من وعده بمن کرده بودی بموجب آن الحال بر قبر تو آمدم کوائف احوال خود را بمن بازگو چون -
درویش صاحب مرتبه بود همان زمان بحکم الله تعالی قبر آن بشگافت شهزاده در آن قبر
رفت چه بیند که آن فقیرزاده در باغ نعمتها و حلهای رنگارنگ جلوه با حوران و پریان و غلمان و قصور آن
نشسته و دیگر حوران در خدمت ایستاده اند چون بادشاهزاده چنین مرتبه و درجات دید خوش شد
گفت ای یار مرتبه تو همچنان که گفته بودی دیدم اکنون مرا بیرون رسان که لشکر من استاده است فی الحال
فقیر بادشاهزاده را از قبر بیرون کرد شهزاده بیرون آمد چه بیند که هیچ کس از لشکریان در انجا نیست
شاهزاده حیران شد پریشان فرو ماند و جانب شهر روان شد چون در شهر داخل گردید
نظر کرد که در مسجد یک عالم نشسته است قرآن میخواند بادشاهزاده بنام خدا سوال
کرد سه دینار بضرب سکه نام خود همراه داشت حواله کرد که من گرسنه ام از بازار
طعام آورده بده چون بقال آن دینار در دست خود گرفت آن سکه را بشناخت و
گفت که ای عزیز مدت است که این بادشاه این خزانه طلب میکند تو این
دینارها را از آوردی مگر دزدی کرده آن عالم گفت که من دزد دیده نه ام بلکه مرا یک
شخص داده است که بنام خدای تعالی مرا طعام آورده بده آن کس موجود
است بخدای تعالی مرا طعام آورده دهد آن کس موجود است این خبر بادشاه

وقت رسید کہ شخصے ازین سکہ دینار پیدا کردہ است القصہ آن بادشاہ زادہ را گرفتہ
پیش بادشاہ وقت بروند بادشاہ وقت او را فرمود کہ این خزانہ پیدا کن والا نہ
ترا گردن میزنم پس آن شہزادہ گفت کہ این سکہ بنام من است شاہ
گفت سخن تو دروغ است ہشت صد سال گذشتہ کہ آن بادشاہزادہ فوت شدہ
در قبر رفتہ است و ہیچ خبر او نیست از زندگی و مردگی او شہزادہ گفت کہ من در قبر رفتہ
بودم الحال بیرون آمدم بادشاہ گفت کسی گواہ تو ہست شہزادہ گفت کہ شما میگوئید چندین
صد سال گذشتہ الحال من از کجا گواہان پیدا کنم لیکن گواہ من خدا است یا پارہ کاغذ کہ برو
تصویرات بوشاہان نوشتہ اند پس آن بادشاہ این قبول کرد و تصویرات تمام شاہان
را نزد خود طلبیدہ بریک مقابلہ شہزادہ کردند ناگاہ تصویر بعینہ شہزادہ برآمد پس
بادشاہ برخاست و تعظیم شہزادہ بجا آورد و در بغل گرفت و عذر خواست و گفت از من
خطا شد معاف سازید باز آن بادشاہ و شہزادہ ہر دو با حق تعالے چنان مشغول شدند
کہ در اندک مدت یکی از واصلان جناب حق شدند پس اے مومن بدانکہ ذکر جل جلالہ گفتن چنین
نفع دارد کہ چون بندہ بمیرد تا روز قیامت چنین چندین سالہا چنان گذشتہ تصور نماید
کہ گویا یک لحظہ پنداشت پس حیف صد حیف بران بندہ کہ نام آن اللہ تعالے بشنود
و لفظ جل جلالہ بر زبان نمی راند لازم است اے مومن کہ بجز د استماع نام اللہ تعالے بدرستی راستی
بگوئے دیگر حدیث شریف رسول کریم بشنو قال النبی صلے اللہ علیہ وسلم من
سمع اسمی ولیقول صلے اللہ علیہ وسلم غفر اللہ ذنبہ من کل کبیر یعنے آنحضرت صلے اللہ
علیہ وسلم فرمود کہ کسے بشنود اسم مرا ہمانوقت درود بر من فرستد پس ببخشد اللہ تعالے
عوض او گناہ صغیرہ و کبیرہ او دیگر بشنو عبیدہ نام زنے بود با یک شخص دوستی داشت اتفاقاً
درمیان حرم خانہ کعبہ گناہ صادر شد حاجیان او را دیدند و از زناکاری گرفتند و سنگسار کردہ
دفن کردند یک روز او را یکمردے در خواب دید کہ آن زن عبیدہ در بہشت ہمراہ خاتون جنت بی بی
فاطمہ الزہرا طعام میخورد آن مرد از دیدن این خواب حیران بماند و گفت تو ہمان عبیدہ ہستی
گفت آرے پرسید کہ چنان فعل بد در حرم خانہ کعبہ کردہ بودی پس این چنین درجہ و مرتبہ از کجا
یافتی آن زن جواب داد کہ اللہ تعالے بفضل و کرم خود مرا بخشید و آمرزید اگرچہ پر از گناہان بودم
لیکن ہر جا کہ اسم اللہ تعالے و پیغمبر شنیدم ہمانوقت جل جلالہ بخواندم و درود بر محمد مصطفے صلے اللہ

علیه وسلم میفرستادم آنحق جل جلاله از من قبول کرد و مراد دستی حبیب خود عطا فرموده باین چنین مرتبه رسانید ؛

نقلست

که روزی حق سبحانه تعالی جبرائیل را گفت و حکم کرد که در بهشت برو و یک سیب برای حبیب من بیار جبرائیل ع بموجب حکم پروردگار سیب از بهشت آمده پیش حضرت صلی الله علیه وسلم نهاد بعد از آن رسول کریم صلی الله علیه وسلم عرض نمود که یا اله العالمین من بدون یاران خود نمیخورم باز حکم شد جبرائیل را که چهار سیب دیگر برای چار یار از روضه جنت بیار پس جبرائیل ع چهار سیب دیگر آورد باز رسول کریم صلی الله علیه وسلم در دل خود تصور کردند که یا رب العالمین انصاف نباشد که بغیر امت خود نعمت بهشت تنها بخورم ندا از جناب الهی در رسید که یا حبیب الحال چرا سیب نمیخوری عرض کردند که یا رب العالمین بی امت خود نمیخورم پس حکم در رسید که سیب ها را عرق کشیده در شیشه نور نگاه دارند تا روز قیامت بکار امت خواهد آمد همانوقت سرور عالم عرق کشیده در شیشه نور نگاه کردند بحکم الله تعالی یک فرشته را حکم شود تا وقت نزع در گلوی مومن بچکانند تا سختی نزع آسان گردد چون حضرت شاه مرتضی علی کرم الله وجهه شنیده پیش رسول کریم صلی الله علیه وسلم آمده سوال کردند که یا رسول الله آن قطره عرق سیب شما که در شیشه نور نگهداشته حواله فرشته کرده آید وقت سختی بچه خواهد آمد فرموده که یا علی وقت تلخی جان کندن بکار خواهد آورد آنوقت چنان تشنگی در پیش آید که اگر تمام جن و انس آب دریاها را جمع کرده در دهن انداز هرگز تشنگی تسکین نمیگردد آنوقت الله تعالی آن فرشته را حکم کند که قطره از عرق آن سیب بهشتی که تفویض تو نموده است در دهن آن بنده بچکاند تا برکت آن تلخی جان کندن بر او آسان گردد و سلامتی ایمان حاصل شود حق تعالی و برکت رسول کریم صلی الله علیه وسلم از میوه بهشتی عطا کند باز همانوقت علی کرم الله وجهه از امیر المومنین ابابکر صدیق رضی سوال کردند یا صدیق اکبر عرق سیب نور شما در کدام وقت بر امت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم بکار خواهد آمد حضرت صدیق اکبر رضی الله عنه جواب گفت که یا حضرت در آنوقت که عذاب قبر در پیش خواهد آمد آنوقت بر بنده چنان سخت است که چهار گوشه زمین بر وی شتاب کنند و قبر چنان تنگ شود که استخوان پهلو از یکطرف دیگر طرف میرود در آنوقت الله تعالی جل جلاله آن فرشته را حکم کند که آن سیب بهشتی از صدیق اکبر رض بیارد و بر روی آن میت بپاشد چنانچه فرشته بموجب حکم رب الغفور بر روی آن میت نظر رحمت کند چنانچه عذاب آن میت الله تعالی دور کند از برکت آن قطره ها هفتاد گز قبر فراخ گردد هفتاد گز زمین وسیع شود همون وقت حضرت علی کرم الله وجهه از حضرت عمر رضی

سوال کردند که یا عمر رض عرق سیب نوری شما در کدام وقت بکار امت محمد مصطفی صلی الله علیه
وسلم خواهد آمد حضرت عمر رض گفت یا علی پیغمبر فرموده است که منکر نکیر برای سوال نزد بنده خواهند
آمد در آنوقت چنان سخت ست که زبان بنده از هیبت بند شود و آن فرشتگان پرسند من ربک و
من نبیک و ما دینک آن وقت زبان بنده بند کند و گنگ شود که یا تنها سخن گفتن نتواند
در آنوقت الله تعالی جل جلاله حکم کند که قطره نور عرق آن سیب بهشتی عمر خطاب رضی الله عنه
آورده در دهن آن بنده اندازد و از برکت آن بحکم الله تعالی زبان بنده گویا و سوال منکر نکیر
آسان شود باز حضرت علی کرم الله وجهه از حضرت عثمان رضی الله عنه سوال کردند که عرق سیب
نوری ایشان در کدام وقت بکار امت حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم خواهد آمد حضرت عثمان رض
فرمود که یا علی وقت گذشتن از پلصراط که آن پنجاه هزار منزل راه راست سیاه از شب تاریک
و از مو باریک آنوقت فرشته را حکم الله تعالی جل جلاله خواهد رسید که یک قطره از سیب عثمان رض
با آن مرده بده که از برکت آن سیب از منزل پلصراط مثل برق بگذرد بعد از آن حضرت صدیق
اکبر رض از حضرت علی کرم الله وجهه پرسیدند که نور عرق شما در کدام وقت بکار امت محمد مصطفی
صلی الله علیه وسلم خواهد آمد فرمودند روزی که آفتاب از آسمان چهارم بر زمین بیاید بمقدار یک نیزه گرمتا
باشد و بصفت چشم وکشاده گرداند و زمین مثل آهن تافته شود و انبیاء و اولیاء و تمام عالم نفسی نفسی
از هول قیامت خواهند گفت در آنوقت حکم الله تعالی جل جلاله آنقدر شده خواهد شد که قطره سیب
بهشت نور حضرت شاه مردان علی کرم الله وجهه بر زمین اندازد که از برکت او تمام زمین مثل
برف سرد شود پس مومن را لازم و لایق آنست که شب و روز بر دین پیغمبر صلی الله علیه وسلم و محبت
حضرت چار یار کبار محکم باشی مسلمان با ایمان بی تعصب باشی عاقبت به بهشت جاوید مرتبه بلند شود

باب پنجم در محنت و مشقت و قناعت حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم

نقل است که وقتی آنحضرت صلعم بیست و پنج روز فاقه کشیده و درین روزها هیچ طعام نرسید که بخورند در
خاطر مبارک رسید که امروز در خانه بی بی فاطمه الزهرا باید رفت شاید که حضرت علی گوشت شکار آورده
باشند چنانچه بر دروازه خاتون جنت آمده استاده شدند و سه نوبت آواز کردند خاتون آواز
حضرت محمد صلعم نشنید آخر الامر بیهوش شده افتادند بعد از ساعتی خاتون جنت در دل خود تصور کرد که
سائلی بر دروازه آمده بود خبر نگرفتم چون فاطمه الزهرا رضی الله عنها بدروازه آمدند چه بینند که پدرم بیهوش سرنگون
افتاده است خواست که باز گوید حکم از درگاه رب العزت در رسید که ای بی بی رضی الله عنها این پیغمبر فقر منیت

بلکہ بدرستیکہ چون این خبر خاتون جنت بشنید معلوم کرد پس بصد زاری صد هزار جان خدائے نام مبارک کرد و بر سر آمده گفت که یا بابائی من چه موجب است که چنین بیهوش شده در ینجا افتاده ی رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم فرمودند که یا فاطمه رضہ از سبب گرسنگی بسیار ناطاقت شده ام خاتون جنت گفت یا رسول اللہ صلعم بر من ملامت خواهی کرد و بر من ملامت نکنی که امروز مرا سه فاقه گذشته و در چشم من بصارت نیست که من شمار ایشناسم بعده حضرت صلے اللہ علیه وسلم خواست اگر دند هنگام بر آمدن از باورچی خانه دود دیدند در خاطر مبارک گذشت که دود بغیر از پختن طعام نمیشود شاید که حضرت بی بی از من پوشیده کردند باز رفته استفسار کنم چون آن سرور صلے اللہ علیه وسلم باز آمده پرسیدند و دیدند که دیگ بر دیگدان نهاده آتش زیر آن سوزان است و پیش رفته سرپوش وا کرده ملاحظه کردند چه دیدند که سنگریزه چند در دیگ افتاده اند آنحضرت صلے اللہ علیه وسلم فرمودند که یا بی بی سنگریزه در دیگ چرا انداخته گفت یا بابا امروز چند روز است که امام حسن و حسین رضی اللہ عنهما از فاقه تنگ آمده اند و بجان رسیده اند و طعام طلب میکنند و برائے تسلی و دلداری آنها چند ریزه سنگ در دیگ انداخته ام بار از ین خاطر جمع شود چه اگر از نا امیدی طعام جان بهلاکت ندهند چون رسول کریم صلے اللہ علیه وسلم از زبان بی بی صاحبه چنین کیفیت شنیدند گریان بجانب صحرا روانشدند برائے محنت و مشقت چند کرده رفتند از دور دیدند که یک شبان گوسپندان میچراند چون رسول کریم صلے اللہ علیه وسلم نزدیک او رسیدند او پرسید که از کجامی آئی پیغمبر گفت که از مدینه ام و برائے مزدوری در ینجا آمده ام شبان گفت پیغمبر آخر الزمان را میدانی یا نه فرمود تو او را برائے چه پرسی گفت که برائے خاطر ایشان و بنام خدائے تعالے چند گوسپندان بطریق نیاز نگهداشته ام اگر تو مرا بآن رسانی ترا هم چیزے بدهم رسول کریم صلے اللہ علیه وسلم فرمود که اختیار داری او را نیاز برسان یا نه برسان اما مرا جائے نشان بده که من آنجا رفته مشقت کنم پس شبان گفت اگر خواهش مشقت داری پیشتر رو که قیصر نام بادشاه حشمت و لشکر بسیار دارد و هزاران هزار اسپان و شتران و میشان و گوسفندان و غیره همراه دارد آنجا برو که هر چهل مرد جمع شده از چاه میکشند و تمامی مویشی را آب میدهند و هر مزدور را بهر یک میدهند اگر تو در آنجا برسی شاید تو نیز در آن داخل شوی رسول اللہ صلے اللہ علیه وسلم در آنجا رفتند که باتمامی چهل مرد جمع شده دولاز چاه میکشند و اسپان و شتران و غیره را آب میدهند حضرت محمد مصطفے صلے اللہ علیه وسلم گفت که اے یاران مرا هم داخل درین محنت مزدوری

کنیزے گفتند که حکم از قیصر بادشاه بخواه پس کسانیکه پیش بادشاه برائے رسیدن رفتند خبر کردند که
شخصے نیکمرد و نیک خو آمده استاده است و میخواهد که محنت دلوکشی کند بادشاه بشنیدن
اوصاف آنحضرت خود بیرون آمده دید که مردے بسیار پسندیده افعال و خوش خلق و احسن است
گفت اے فلان تو از کجا آمدی آنحضرت فرمود که از مدینه منوره آمده ام برائے محنت مزدوری
بادشاه گفت تو چرا محنت و مزدوری میکنی من چند رس اسپان و شتران برائے نیاز خدا و رسول
تیار کرده ام گر تو همراه خود برے ترا نیز چیزے خواهم داد بطریق مزد که تمام عمر از مشقت کردن
برهی پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم فرمود که من قاصد نیستم که این نیازه بانجام رسانم اختیار داری
بفرسی باز لیکن ما طلب محنت کنیم اگر تبعور فرما مقرر کنی چه داداری بفرما تا محنت کنم بادشاه گفت من بوره دلان و
مزدوران آنچه می بهتر دارم ده ده خرما میدهم اگر تو نیز بدلوکشی ترا نیز ده ده خرما دهم پیغمبر علیه السلام گفت اگر من تنها دلو کشم تا چقدر بمن
دهی گفت بیست دو خرما پیغمبر علیه السلام قبول کردند بعده بادشاه اندرون رفته برائے رسول کریم صلی الله
علیه وسلم طعام فرستاد چون احوال گرسنگی سخت داشتند که آن طعام را بخورند هنوز یک لقمه
نخورده بودند که وحی از درگاه رب العزت در رسید گفت یا رسول الله صلی الله علیه وسلم
خدائے تعالی ترا سلام فرستاده و بعد از سلام تحفه درود فرستاده است که عجب است که امام حسن و حسین
از گرسنگی قریب بهلاکت رسیده اند و شما اینجا طعام لذیذ خوردن میخواهید رسول خدا صلی الله علیه وسلم
زبان لقمه از دهن بیرون کشیدند و گفتند الحمد لله که من هنوز طعام نخورده بودم باز حضرت محمد مصطفی
صلی الله علیه وسلم بکار دلوکشی مشغول شدند هنوز برائے نصف حوض آب
نکشیده بود که حکم شد وحی جبرائیل علیه السلام را که دوست من بسیار از بسیار
محنت پیکشیده دلو بر در بود در چاه انداز جبرائیل علیه السلام همچنان کرد خبر بادشاه رسید
که رسن دلو از دست مزدور جدید شکسته شد و در چاه افتاده قیصر در غضب شد و بیرون آمده
سخنان نامعقول گفت بلکه بعضے از کتب معتبره نوشته اند که بر روئے مبارک آنحضرت
صلی الله علیه وسلم طمانچه زد و گفت چرا دلو را در چاه انداختی آنحضرت صلی الله علیه وسلم
بیتاب بر زمین افتادند و بیهوش شدند مگر کلمه شکر خدائے تعالی جل جلاله بر زبان میراندند و میگفتند
که اگر رضای تو درین است بسیار نیک است آخر الامر بادشاه قیصر آنسرور علیه الصلوة والسلام
را رخصت فرمود که جائے دیگر برو و مشقت کن آنحضرت صلی الله علیه وسلم جائے دیگر آمدند آنجا
یک حبشی بر سر کرسی زر نشسته بود چند کس مزدوران بکار گل داشته حضرت رسول کریم

صلے اللہ علیہ وسلم فرمودند کہ اے یاران مرا رغبت مزدوری است گفتند بیا تو ہم مزدوری
کن آن حضرت گفتند کہ بشرطے مزدوری میکنم کہ مرا از سہ چیز مانع نشوی گفتند آن سہ چیز کدام است
فرمودند اول آنکہ بوقت نماز مرا رخصت میسر شود کہ تا نماز ادا کنم دوم آنکہ اگر سائل حاضر آمدہ نزد من سوال
کند مرا مہلت شود کہ بجا آوردنش کار باید شوم سیوم آنکہ ہر جا کہ خواہم خواب کنم باختیار خود حبشی ہر
سہ چیز قبول کرد پیغمبر صلے اللہ علیہ وسلم مزدوری کردن گرفتند چون وقت شام شد مزدوری
خود گرفتہ در گوشہ نشستہ بعبادت حق تعالے جل جلالہ مشغول شدند لیکن از سختی گرسنگی
خود و عیال خود آہ آہ میکردند حبشی از سبب نیک خوئی و غریبی آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم
فکرے نمود آیا شب کجا می ماند و کدام جا خواب میکند لہذا وقت شب تلاشش آنحضرت صلے
اللہ علیہ وسلم نمیکرد دید کہ در گوشہ نشستہ بیاد الہی مشغول اند ہمو نوقت حبشی پیش آنحضرت
صلے اللہ علیہ وسلم رفتہ عذر خواستہ خدمت بجا آوردہ گفت اے فلان من بسیار خطا کردہ ام کہ ہمچو تو
نیکبخت را بکار گل داشتم درین اثنا وحی در خدمت حضرت رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم در رسید گفت یا
رسول اللہ صلعم اللہ تعالے ترا سلام و درود فرستادہ میفرمائید کہ الحال خود پیش حبشی براستی اظہار
کن و احوال خود بگو کہ حبشی زود بر تو ایمان خواہد آورد سرور عالم صلے اللہ علیہ وسلم حقیقت دین
و احوال خود کماکان اظہار ساخت کہ آن حبشی شنیدن ایمان آورد و گفت لا الہ الا اللہ محمد
رسول اللہ در دین اسلام آمد پیغمبر صلے اللہ علیہ وسلم برخاستہ او را در بغل کشیدند تعظیم کردند نام
او بلال نہاد پس بلال تمام مال و متاع و اسباب خویش بنام اللہ تعالے تصرف گردانید ہمچو کہ
باقی ماندہ بر شتران بار کردہ ہمراہ آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم در مدینہ منورہ رسید بعد از چندی
قیصر بادشاہ را معلوم شد کہ پیغمبر آخر الزمان کہ نام او محمد بود علیہ الصلوۃ والسلام بے شغلے از
مدینہ منورہ آمدہ نزد من نوکر شدہ بود آخر پشیمان شد و گفت یا الہی از من خطا شدہ حال من چہ
خواہد شد کہ این قدر بی ادبی کردم بشکر مبارک آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم دارین حاصل
نکردم و از شامت بدبختی خود طمانچہ بر روئے مبارک آن حضرت علیہ السلام زدم
اکنون لازم آن است کہ دست خود را بدست خود بریدہ و بر طبق نہادہ ببرم و خطائے
خود را از آنحضرت معاف کنانم پس ہمچنان کار کرد دست خود بریدہ بجانب حضرت محمد
مصطفے صلے اللہ علیہ وسلم بطرف مدینہ منورہ روان شد چون قریب مدینہ منورہ
رسید وحی علیہ السلام از جناب خدائے تعالے در خدمت حضرت رسول کریم

صلے اللہ علیہ وسلم در رسید و گفت کہ یا رسول صلعم درود واللہ تعالیٰ بشما سلام رسانند و بعد۔
سلام تحفہ درود فرستادہ می فرماید کہ قیصر بادشاہ روم در خدمت شما دست خود بریدہ
می آید تقصیر او بہ بخشی و او بر تو ایمان خواہد آورد چون بادشاہ نزدیک رسید و سلام
و تسلیمات بجا آورد و رسول خدا صلے اللہ علیہ وسلم تواضع او کردند بادشاہ دست
بریدہ خود پیش نہاد و گفت یا پیغمبر صلواۃ اللہ علیک ہمون بخت بد دست من است
کہ بی ادبی کردہ بود و دلیری و جسارت بر ذات مبارک کردہ بود آنحضرت صلے اللہ
علیہ وسلم تقصیر او را معاف کردند و در حق او دعائے خیر کردند کہ یا الٰہی این بندہ تست
و در اسلام و امت من داخل شدہ بفضل و کرم خویش آنرا بر ہدایت قایم کن و محکمی دہ
و گناہ او را بہ بخشش حق تعالیٰ دعائے حضرت صلے اللہ علیہ وسلم قبول فرمود بادشاہ
روم از صدق جان و دل گفت لا الٰہ الا اللہ محمد رسول اللہ و دست او نیز
درست شد پس حضرت صلواۃ اللہ علیہ چنین محنت و مشقت کہ کردہ اند و حلال خوردہ
اند و طلب حلال کردہ اے عاصی شرمسار و گنہگار تو شرم نداری کہ بیک فاقہ کمر بر حرام
خوردن می بندی و از خدائی خود نمی ترسی زنہار زنہار توبہ کن و از حرام خوردن بپرہیز۔
و طلب قوت حلال کن کہ ذکر الٰہی را لذت یابی الٰہی جملہ مسلمان را از خوردن حرام برکنار
دار بحرمت النبی و الامجاد آمین یا رب العالمین دیگر بیان آنکہ موجب چہ بود کہ پیغمبر علیہ السلام
از مکہ معظمہ طرف مدینہ منورہ ہجرت فرمودہ اند سبب ہجرت این بود کہ روزے سائلے
در خدمت رسول کریم صلعم آمد کہ یا رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم من گرسنہ ام اگر
توفیق داری چیزے بنام اللہ تعالیٰ جل جلالہ بدہ ہفت روز گذشتہ است کہ فاقہ
کشیدہ ام رسول کریم فرمود کہ یکساعت قرار کن چیزے از خانہ خود گرفتہ برائے تو می آرم چون
آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم در خانہ خود تشریف آوردند و از حرم شریف پرسیدند کہ نزد کسے
چیزے موجود است یا نہ در انوقت بعضے گویند کہ نہ حرم بودند و بعضے گویند بیست و یک حرم
بودند و در کتب معتبر اسمائے آنہا بدین تفصیل نوشتہ خدیجۃ الکبریٰ رضی اللہ عنہا بنت خویلد بن
عبیدہ دوم سودہ رضی اللہ عنہ بنت زمعہ ابن قیس ابن لوی سیوم عائشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا
بنت امیر المومنین صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ چہارم حفصہ رضی اللہ عنہا بنت امیر المومنین عمر خطاب رضی
اللہ عنہ پنجم ام سلمہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا بنت امیہ بن مغیرہ ششم حبیبہ رضی اللہ عنہا بنت

ابی سفیان هفتم جویریه رضی الله عنها بنت حارث هشتم صفیه رضی الله عنها بنت حیی بن اخطب
نهم زینب رضی الله عنها بنت خزیمه که او را ام المساکین نیز خوانند دهم میمونه رضی الله عنها
بنت حارث ابن هلاله یازدهم زینب رضی الله عنها بنت حجش و ریحانه رضی الله عنها بنت زید
دوازدهم اسماء بنت نعمان پس در آنروز در خانه جمله حرم های حضرت صلی الله علیه
وسلم سوای آب هیچ چیز دیگر موجود نبود آنحضرت علیه الصلوة والسلام خالی آمده فقیر را جواب دادند
فقیر بسیار پریشان حال شده گفت ای حبیب خدا صلی الله علیه وسلم اگر چیزی در خانه موجود نداشتی
چرا مرا زود جواب ندادی که از فاقه هلاک شده ام در حال وحی از درگاه رب العزت در رسید و گفت
که یا محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم خدای تعالی فرموده است که سایل را رد کردی و خالی
جواب دادی بپاداش آن تا هشت سال از مکه جلاوطن خواهم ساخت پس اکنون معلوم کن که
در آنوقت میان مکه و مدینه دوازده سال راه بود و رسول کریم صلی الله علیه وسلم بسیار غمگین شدند و
می گریستند که یا بار خدایا عیال و اطفال من بغیر از سواری این قدر مسافت را چگونه طی خواهند
کرد پس در آنوقت فرشتگان را حکم شد طناب زمین کشیدند بنا بر آن رفتن آنحضرت صلی
الله علیه از دوازده سال دوازده منزل شد پس ای مومن باید دانست که بسبب شکستن خاطر
یک سایلی چنین حالت صعب بر سر پیغمبر صلی الله علیه وسلم آمد و این چنین حکم شد ای
عاصی گنهگار شرم نداری که وقت خوردن طعام سایلی را بنام خدای تعالی چیزی نمیدهی
باید که حسب توفیق و وسعت خود سعی کنی و سایلی را از در خود محروم نگردانی تا بسبب ندهی و
عقوبت عقبی گرفتار نشوی ؛

در فضیلت حضرت ابابکر صدیق رضوان الله تعالی عنه

بدانکه روزی حضرت جبرائیل علیه السلام بخدمت رسول کریم صلی الله علیه وسلم آمده بود که صدیق اکبر
آمدند حضرت جبرائیل علیه السلام برای تعظیم برخاستند بعده هر چهار یاران دیگر رضوان الله تعالی اجمعین
بخدمت حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم حاضر آمدند حضرت جبرائیل علیه السلام کسی را تعظیم نکردند
رسول خدا علیه السلام از وحی جبرائیل علیه السلام پرسیدند که چه سبب است که تعظیم حضرت ابابکر صدیق رضی
الله عنه بجا آوردی و تعظیم هر سه یاران دیگر رضی الله عنهم بجا نه آوردی گفت یا رسول الله صلعم
صدیق اکبر رضی الله عنه استاد من است و حق استاد زیاده باشد حضرت رسالت پناه صلعم
پرسیدند که چگونه استاد تست گفت ای حبیب خدا صلعم روزی که الله تعالی خواست که حضرت

آدم علیه الصلوٰة والسلام را خلیفه همه روی زمین کند جمله فرشتگان بدرگاه رب العزت عرض کردند قالوا اتجعل فیها من یفسد فیها ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك یعنی ای خدا یا پیدا میکنی در زمین کسی را که فساد و خونریزی کند و مایان بندگان تو هستیم که از فساد و غیبت و شرک منزه میرایم. از آن وقت یا رسول الله من نیز خواستم که چیزی در حق آدم علیه السلام بگویم روح حضرت صدیق اکبر رضی الله عنه آنجا حاضر بود فی الحال دست خود را بر زبان من نهاد و گفت تو هرگز چیزی در حق آدم علیه السلام مگو پس از مانع شدن آن روح مبارک چیز نگفتم ازین سبب نزدیک حق تعالیٰ مقرب شدم و نزد پیغامبران پیام از جناب الٰهی میرسانم از آن روز حضرت ابابکر صدیق رض استاد من است پس ای مومن هرگاه روح صدیق اکبر رضی الله عنه چنین بزرگی دارد پس هزار لعنت بر جان رافضی باد که در حق ایشان گله کند. دیگر فضیلت حضرت ابابکر صدیق رض چون حضرت ابابکر صدیق رض با حضرت محمد مصطفیٰ صلی الله علیه وسلم در غار رسیدند نظر کردند که یک جای جانوری از سوراخ خزیده است امیر المومنین رضی الله تعالیٰ عنه حیران بماند حضرت محمد علیه الصلوٰة پرسیدند که یا صدیق اکبر رض چرا میگریی گفت حبیب خدا صلی الله علیه وسلم جانوری در سوراخ خزیده است درین بودند که وحی جبرائیل علیه السلام بخدمت پیغمبر صلعم آمد گفت ای دوست خدای تعالیٰ ترا سلام و درود فرستاده میفرماید که امیر المومنین صدیق اکبر رضی الله عنه را بگو که باین جانور کلام کند امیر المومنین پرسید که ای جانور چه مطلب داری جواب داد که یا امیر المومنین سه هزار سال است که برای دیدن روی تو درینجا سکونت دارم که زیارت کنم الحال هم مطلب زیارت دارم خدای تعالیٰ میسر کرده ای مومن هرگاه جانوران هوا وحشی چنان دوستی صدیق اکبر رضی الله عنه دارند صد هزار لعنت بر جان رافضی که در باب ایشان گله کند +

فضیلت عمر خطاب رضی الله تعالیٰ عنه

روزی یک شبان از بیابان دویده بشهر آمد و فریاد برآورد و گفت آه یا عمر رضی الله عنه از شنیدن این آواز تمام مردم مدینه جمع شدند و گفتند ای جوان دیوانه که این سخن میگویی و گریه میکنی گفت ای یاران امروز حضرت عمر رض فوت شده اند مردم گفتند ای نادان ما که در شهر می مانیم خبر نداریم و نشنیده ایم تو از صحرا آمده چگونه معلوم کردی او گفت شما رفته اطلاع بگیرید که آیا من راست میگویم یا دروغ اگر راست باشد بهتر والا سزاوار عقوبتم فی الحال چند کسان بخانه حضرت امیر مومنین عمر رضی الله عنه رفتند و تحقیق خبر یافتند که فی الواقع حضرت امیر فوت شد و از دار الفنا بدار البقا پیوست و رحلت نمود همه کس حیران

بماندند و از شبان پرسیدند کہ اے عزیز تو چگونہ معلوم کردی راست بگو گفت ای یاران در خلافت و بادشاہی حضرت عمر خطاب رضی اللہ عنہ گاہ در گوسفندان گرگ نہ افتادہ بود امروز از روز است کہ چند گوسفندان از رمہ دریدہ خوردہ اند ازین سبب معلوم کردند کہ امروز بادشاہ مدینہ حضرت عمر رضہ فوت شدہ باشد پس اے مومن بدانید و آگاہ باشید کہ ہر گاہ بادشاہی ایشان گرگان در رمہ گوسفندان نمی افتند پس چہ قدر درجات ایشان نزد حق تعالےٰ خواہد بود صد ہزار لعنت بر جان رافضی ملعون کہ در باب ایشان گلہ کند یا تہمت زنا بر فرزندان ایشان یعنی ابو شحمہ و عبد اللہ امیر منصوب گردانند دیگر روزے پیغمبر علیہ السلام در راہ میرفتند کہ جانورے از جانوران ہوا کہ گاہے بر زمین نیامدہ بود بر زمین افتادند و آن جانوران بقدرت آن قادر مطلق در ہوا بیضہ مینہند کہ در حال چوزہ برآید ہمو نوقت ہمراہ مادر طیران میکردند پس آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم برخاستند و در گوش آن جانور چیزے خواندند در حال پریدہ بہوا رفت اصحاب رضوان اللہ تعالےٰ علیہم اجمعین پرسیدند کہ یا رسول اللہ صلعم چہ حکمت بود درین کہ در گوش جانورے سخنے فرمودہ کہ فی الحال در ہوا پریدہ رفت پیغمبر علیہ السلام فرمود کہ این جانور ہمیشہ این دعا می خواند اللہم اغفر لے ابی بکر و عمر و ببرکت آن در ہوا طیران میکرد پس آن دعا از وی فراموش شدہ بود کہ وقت پریدن بیفتاد پس وقتیکہ در گوش او این دعا خواندہ ام از برکت آن طیران نمود پس اے مومن ہر گاہ کہ جانوران ہوا ہی از یاد داشت اسماء کبار صحابہ کرام رضوان اللہ تعالےٰ علیہم اجمعین قوت پرواز پیدا کند باید کہ تو نیز از محبت ایشان غافل نباشی۔

در فضیلت حضرت عثمان رضی اللہ عنہ

چون حضرت علی کرم اللہ وجہہ خواستہ کہ کار خیر خود کنند پیغمبر علیہ السلام فرمود کہ یا علی فکر مہمانی اصحاب نیز باید کرد آوردہ اند کہ این روز در خانہ حضرت علی کرم اللہ وجہہ سوائے سیوحی آب دیگر موجود نبود زرہ خود را برائے فروختن در بازار آمدند حضرت عثمان رضہ خبر یافت و آدم خود را در بازار فرستاد کہ زرہ امیر المومنین علی کرم اللہ وجہہ بہر قیمتے کہ طلبند خریدہ نزد من بیار آن شخص بہ صد درہم خریدہ آورد ہمون ساعت حضرت عثمان رضی اللہ عنہ زرہ را گرفتہ در خانہ امیر المومنین علی کرم اللہ وجہہ انداختند چون حضرت عثمان رضہ بخانہ درآمد دیدند کہ زرہ در خانہ افتادہ است حیران ماندند و افسوس خوردند کہ اے بار خدایا قیمت زرہ را متصرف شدم و زرہ در خانہ من است نزد پیغمبر علیہ السلام ظاہر ساخت حضرت رسول کریم

صلی الله علیه وسلم بدرگاه خدای تعالی مناجات کردند مستظهر این حال شدند وحی علیه السلام
بحکم رب العزت جل جلاله در خدمت رسول کریم صلوة الله علیه در آمد و گفت که یا رسول الله علیک الصلوة
والسلام امیر المومنین علی کرم الله وجهه را بگوی که غم مخور که زره تو حضرت عثمان رضی الله عنه خریده بود اکنون
خود در خانه تو انداخته قیمتش را بتو بخشید پس پیغمبر علیه السلام حضرت عثمان رضوان الله علیه را طلب
کردند و گفتند که عثمان رضی الله تعالی عنه زره علی است بگیر حضرت عثمان رضوان الله علیه
گفت که ای رسول خدا صلی الله علیه وسلم همون ساعت زره بمعه قیمت به علی رضی الله عنه بخشیده بودم
پیغمبر علیه السلام بسیار خوشوقت شدند و درباره حضرت عثمان رضی الله عنه دعا کردند که یا الهی عثمان
را بیحساب در بهشت داخل کن پس ای مومن بدانکه سه اصحاب را حساب شود و امیر المومنین عثمان
رضی الله عنه بیحساب داخل بهشت خواهند شد صد هزار لعنت بر جان رافضی که در حق ایشان گله کنند.

در فضیلت امیر المومنین عثمان رضی الله عنه

نقلست که خشتی از حوض کوثر شکسته بود حکم رب العزت بفرشتگان در رسید که این خشت را درست
کنید هشتاد لک سال فرشتگان محنت کردند هرگز درست نشد ملائکه عرض کردند که یا بار خدایا ترا معلوم
است که چه قدر محنت کرده ایم اما خشت درست نمیشود باز حکم آمد که حضرت عثمان رضی الله
عنه را بگوئید که نظر بر این اندازد چنانچه حضرت عثمان رضی الله عنه نظر بر آن انداخت که بمجرد انداختن
نظر مبارک خشت درست شد پس معلوم کنید که چون رتبه عظمی حضرت رضی الله تعالی جل علی النورین
بخشیده که هشتاد لک سال فرشتها محنت کردند، آن خشت هرگز درست نشد و بیک نظر مبارک حضرت عثمان رضوان
الله تعالی بحکم الله تعالی درست کرد صد هزار لعنت بر جان رافضی باد که گله کنند یا بنوع دیگر بر زبان آرد.

در فضیلت حضرت مرتضی علی کرم الله وجهه

آورده اند که در خلافت حضرت امیر المومنین علی کرم الله وجهه دزدی را گرفته نزد آنحضرت آوردند
آنحضرت فرمودند که دست او ببرند چنانچه دست بریده را امیر رفت و هر دم شکر نعمت
میگفت که الهی غنیمت است که دست مرا بحکم مرتضی علی کرم الله وجهه بریدند امیر
کرم الله وجهه را خبر شد که دزد چنین شکر میکند در دل امیر شفقت پیدا شد و دست بریده
را بلعاب مبارک درست کردند بحکم الله تعالی ای مومن از شکر چنین نتیجه است که دیده شد یعنی
دیگر بخشید ابو ذر رضی الله عنه نام که از اصحاب پیغمبر علیه الصلوة والسلام بود که بگوش خود

بیاید دید کہ جانورے از بسیاری ذکر بیہوش شد بر زمین می افتد و باز می پرواز د ابوذر رضی اللہ
عنہ چون این چنین احوال آن جانور دید بدرگاہ الہی مناجات کرد کہ یا باری تعالی این جانور را بمن گویا
کن بحکم اللہ تعالے آن جانور با آنحضرت رضوان اللہ علیہ در تکلم آمدہ ابوذر رضی اللہ عنہ ازو
پرسید کہ چہ ذکر میکنی گفت شکر نعمت باری تعالے بجا می آرم گفت کدام نعمت است گفت
ہرگاہ تشنہ میشوم میگویم رحمت باد مر دوستان علی کرم اللہ وجہہ را پس ہمچون زبان سیراب میشوم
پس اے مومن ہرگاہ کہ جانوران ہوای از دوستی حضرت مرتضی علی کرم اللہ وجہہ چنان مست اند
کہ از تشنگی سیراب میشوند صد ہزار لعنت بجان خارجی کو گلہ حضرت شاہ مردان علی رضی اللہ عنہ
کند نعوذ باللہ منہا و یا اولاد امجاد ایشان معاذ اللہ منہا بزبان آرد چرا کہ جگر گوشہ و مقربان
نور الابصار سید المختار محمد مصطفے علیہ الصلوٰۃ والسلام اند و در نجات المسلمین مذکور است کہ آب
غسل آنحضرت علیہ الصلوٰۃ والسلام در شیشہ نور نگہداشتہ اند در تفویض ملایک عرش مجید اند
وقت مردن بندہ فرشتہا یک قطرہ از آن در دہن بندہ مومن بچکانند و بندہ از برکت آن بسلامتی
ایمان رود و تلخی جان کندنی نیز بر او آسان گردد و لیکن چند کس بندگان اند کہ در دنیا ایشان را اللہ تعالے
آن قطرہ نصیب نخواہد کرد از آن قطرہ محروم خواہند ماند از سبب شامت گناہان خود یعنی آنکہ امانت را خیانت کنند۔

در بیان آنکہ در امانت خیانت ورزد

چنانچہ روزی حضرت علی کرم اللہ وجہہ از بی بی فاطمۃ الزہرا رضی اللہ عنہا پرسیدند کہ یا خاتون جنت
از جمیع پیغمبران علیہم الصلوٰۃ والسلام کدام پیغمبر دولت دنیوی داشت گفت مہتر سلیمان
علیہ الصلوٰۃ والسلام را دولت بسیار بود حضرت شاہ فرمود کہ شنیدہ ام کہ چون مہتر
سلیمان علیہ الصلوٰۃ والسلام کار خیر دختر خود کردہ اما دختر خود را کلاہ زرین دادہ بودند کہ زیر
دستار خود میداشت مرصع بود از عقیق صد مروارید و آن ہر یکے بہای خراج بادشاہی بود
پس ہر گاہ کلاہ مروارید چنین گران بہای دادہ بودند دیگر جہیز چہ قدر و چہ قسم متاع دادہ
باشد این سخن مبارک حضرت خاتون جنت رضی اللہ عنہا ناخن زد در خاطر شریف آمد کہ
شاید حضرت امیر المومنین علی کرم اللہ وجہہ در خاطر شریف گمان برند کہ داماد پیغمبر
آخر الزمان رضوان اللہ علیہ شدہ ام مرا چہ جہیز دادہ آخر الامر حضرت خاتون جنت
رضی اللہ عنہا ازین دار الفناء بدار البقا رحلت فرمودند بعد ازان حضرت علی کرم اللہ وجہہ
خاتون جنت رضی اللہ عنہا را در خواب دیدند بر در جنت ایستادہ اند۔

در رضوان یعنی داروغه بهشت داخل شدن نسید حضرت علی کرم اللہ وجہہ از حضرت بی بی صاحبہ
رضی اللہ تعالے عنہا پرسیدند کہ دختر رسول اللہ پیغمبر آخر الزمان علیہ التحیۃ والسلام وخاتون و
مالک جنت بودی چرا بر دروازہ بہشت استادہ و داخل بہشت نمیشوی گفت یا امیر المومنین یک
سوزن از ہمسایہ گرفتہ بودم و از خاطر من فراموش شدہ در طاق خانہ ماندہ درین جا طلب سوزن
میشود اگر آنرا بہ ہمسایہ رسانی من داخل بہشت میشوم والا تا روز قیامت بر دروازہ استادہ
خواہم ماند حضرت علی رضی اللہ عنہ از خواب بیدار گشتہ بموجب فرمان بی بی صاحبہ رضوان
اللہ علیہا سوزن مذکور حوالہ ہمسایہ کردند بعدہ شب دیگر حضرت خاتون جنت علیہا السلام
را در خواب دیدند کہ در بہشت بر تخت نور نشستہ و ہزاران ہزار حوران دست بستہ بخدمت
ایستادہ اند و یک دختر نیز معہ زیورہائے گران قیمت و جواہرہائے بیشمار بخدمت حضرت
بی بی استادہ است حضرت علی کرم اللہ وجہہ فرمود کہ یا بی بی رضوان اللہ علیک آنچہ تا بہ
تو معلوم کردم کہ حوران بہشتی در خدمت ایستادہ اند اما این دختر کہ با زیور آراستہ است
کدام است بی بی فاطمہ الزہرا رضی اللہ عنہا فرمود کہ یا امیر المومنین رضی اللہ تعالے عنک
آنروز یاد کن کہ بر من طعنہ زدہ بودی کہ دختر سلیمان علیہ الصلوۃ والسلام دختر خود را چندین
جہیز دادہ است این ہمان دختر مہتر سلیمان است کہ خدائے تعالے در بہشت از خدمتگاران
من کردہ پس ای مومن معلوم کن ہمچون خاتون جنت رضوان اللہ تعالے عنہا برائے ادائے یک
سوزن ہمسایہ چند روز بر دروازہ بہشت ایستادہ اند و حکم داخل شدن در بہشت نشد
تو مال مردم میخوری و از خوف خدائے تعالے و محاسبہ عقبی نمی ترسی و ہیچ باک نداری چگونہ
در قیامت خلاصی خواہی یافت یا آنکہ کہ از نیاز حق تلفی و خیانت و دزدی و مال مردم خوری
توبہ نمائی بلکہ بای بانیکہ بصدق دل توبہ کنی تا ازین آب غسل محروم نباشی +

در بیان آنکہ دختر بالغ گذارہ

دوم آن کہ دختر خود را بالغ در خانہ نگہدارد و کار خیر نکاحش سرانجام نکنند و مے گویند کہ ہرگاہ مال و
اموال جمع خواہد شد و مردم از رسوم دنیاوی تفاخر خود کردہ کار خیر دختر خواہم کرد اے غافل نظر
کن فرشتگان ہفت آسمان و زمین آنرا لعنت میکنند نشنیدی کہ رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم کار خیر دختر
خود را یعنے ازدواج حضرت بی بی فاطمہ الزہرا رضی اللہ تعالے عنہا چگونہ سرانجام فرمودہ اند بشنو کہ در وقت
ایام فراخی دست نبود و در دولتخانہ آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم سوائے -

سبوچه آب چیزے دیگر نبود وبوقت ازدواج عمر مبارک بی بی خاتون جنت علیہا السلام قریب
شانزده هم سالگی بود تفصیل چیز که بوقت ازدواج خاتون جنت رضی اللہ عنہا را از جانب پیغمبر
علیه الصلوٰة والسلام عطا شد انیست اول آنکه یک سیاه دوم بوریا یعنی جائے نماز سیوم مسواک چهارم مشکیزه
پنجم کوزه گلی ششم سجاده هفتم تکیه که از پوست میش ساخته واز برگ خرما پر کرده بود آنحضرت رسول
کریم علیه الصلوٰة والسلام این همه اشیاء را انحال دربغل خود گرفته بودند هشتم کاسه چوبے که زید بن شام
گرفته بود نهم نعلین چوبین که علی کرم اللہ وجهه درپائی مبارک خود کرده و یک چادر هفت پیوند
درانحال بر سر کشیده و بخانه امیر کرم اللہ وجهه رفتند روایت است که آسیا حضرت
ابابکر و سجاده و کوزه حضرت عمر خطاب رض گرفته بودند و در بعضے کتب نوشته اند که چادر حضرت
خاتون جنت هفده تریز بود بعضے گویند بیست و یک قطعه دوخته و در گوش مبارک آنحضرت
رضی اللہ عنہا ریسمان سیاه بجائے گوشواره انداخته بودند بارے اے بنده تو بگو که تو از
پیغمبر آخر الزمان علیه التحیة والسلام زیاده وبلند نیستی ودختر تو از دختر سرور کائنات صلعم بلند
تر نیست پس چرا دختر بالغ را نکاح نمیکنی وکتخدائی نمے سازی دیگر روایت کنند که در
آنوقت آنحضرت صلی اللہ علیه وسلم پاپوش دربغل مبارک خود گرفته رفته اند چنانچه
تمام کوچه هائے از خوشبوئی معطر گشته اهل آن محله دانستند که پیغمبر علیه السلام خوشبوئے
لطیف بر دختر خود عنایت فرموده می باید که پیش امیر المومنین علی کرم اللہ وجهه برویم که
بما هم حصه کند چرا که رسم است که هر کتخدائی یاران همرنگ وهم مجلس حصه از تحالیف
شادی از توشه طلب میکنند آخر الامر چون ایشان آمده حصه خوشبوئے طلب کردند
امیر المومنین حضرت علی رضی اللہ عنه همه را همراه گرفته بخدمت پیغمبر علیه السلام آوردند چون
حضرت رسالت پناه صلی اللہ علیه وسلم مطلع گشتند پرسیدند که خوشبوی دنیا اگر طلب میکنید
آن هم شمارا میدهم لیکن چندان پایدار نخواهد ماند واگر خوشبوئے عقبی
طلب میکنید بشما هم میدهم که همیشه معطر و معتبر و پایدار بماند همه عرض
کردند که یا رسول اللہ صلعم مارا خوشبوئے آخرت درکار است حضرت علیه
الصلوٰة والسلام از زبان فیض ترجمان فرمودند هر آن بنده که هر روز
بر من صلوٰة فرستد اللہ تعالے قبر او را تا روز قیامت معطر سازد۔
پس اے مومن ترا مے باید که روز وشب درخواندن درود شریف

شاغل باشی و یک ساعت تغافل نکنی و دختر بالغه را در خانه بی نکاح نداری و دیگر بشنو ذکر وفات
رسول کریم افضل التحیة والسلام چون آنحضرت علیه الصلوة والسلام را بیماری سخت روداد
بخانه مبارک خود تشریف آوردند باین حالت حق جمله حرمها نگاه میداشتند و نوبت بنوبت
بخانه تمامی حرمها خواب میفرمودند روزے در دل آوردند که حق تعالے جل جلاله سبب سازد
که جمله حرمها رضاے دهند تا بخانه حضرت بی بی عائشه رض تا وقت صحت مانم حالان زمان
که جمله حرمهاے بیطاقتی و بیتابی دیدند از خود رضا دادند و گفتند که یا رسول الله صلعم الحال
چندان روز در خانه حضرت بی بی حضرت عائشه الصدیقه رضی الله تعالے عنها آرام فرمایند
بعد از صحت هرچه در خاطر شریف خواهد آمد همان مناسب است رسول کریم صلے الله
علیه وسلم در خانه عائشه الصدیقه رضی الله تعالے عنها تشریف آوردند و سکونت اختیار کردند بعد از
ایمنائے چند روز بیطاقتی بکمال رسید سر مبارک خود را بر زانوے حضرت بی بی عائشه الصدیقه نهادند
و بیهوش شدند بعد از زمان باز بهوش آمدند وضو فرموده نماز نفل ادا فرمودند همان زمان حضرت
جبرائیل عم آمده گفت یا رسول الله صلعم خدائے تعالے ترا سلام و تحفه درود فرستاده -
میفرماید اگر ذوق حیات دنیا خواهی هر قدر که عمر خواهی به بخشم و اگر وصال مرا اشتیاق
داری آن هم بهتر است پیغمبر صلعم عرض کردند که یا رب خدایا در آنچه رضائے تست
مرا همان قبول و منظور است ولیکن غم و تفکر امت بسیار است چرا که مهتر موسی ع برادر خود
یعنی هارون را بعد از فوت خود خلیفه خود کرده گذاشته رفت من امت خود بکدام سپارم
او سبحانه تعالے فرمود که یا حبیب من علیک الصلوة والسلام هم امت تو و امت خود را
بمن بسپار و حواله ما کن که خلیفه امت تو منم چون پیغمبر علیه الصلوة والسلام جواب
باصواب از درگاه جل جلاله بشنید و خاطر مبارک از اندیشه امت جمع شد فرمودند اللهم
اغفرلی برحمتی درین بودند که باز بهوش آمدند و بعد از ساعتے آن کلمات بر
زبان مبارک آوردند اللهم افتون من سکرات الموت یک ساعتے در آرام آمدن حضرت
نگذشته بود که حضرت عائشه الصدیقه رضی الله عنها بطرف دروازه نظر کردند چه بینند
که یک شخص بر دروازه ایستاده است و بآواز سخت میگوید که اے اهل بیت رضی الله
تعالے عنکم دروازه را کشائید که من اندرون آمده ام و مرا به حضرت رسول کریم علیه الصلوة
والسلام کار ضروری است و ملازمت حاصل کردن است بی بی فرمود تو چه

میگوئی گفت من همین زبان کاری دارم رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم را بیدار کنم بی بی
هر چند مبالغه فرمود او قبول نکرد تا آنکه رسول علیه السلام بیدار شده دیدند که بی بی! کسے
به آواز بلند مقابله مے کند سرور عالم صلعم فرمودند که یا بی بی چندین قیل وقال با که میکنی
گفت یا رسول اللہ یک شخص اعرابی بر دروازه ایستاده هر چند میگویم باز پس
نمیگردد آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم فرمودند که یا بی بی اعرابی نیست و تو این را نمے
شناسی این ملک الموت فرشته ایست که جمله آبادی ها را ویران میکند و زنان را از
شوهران و پدران را از پسران و برادران را از برادران و دختران را از مادران جدا
میسازد و یتیم میگرداند و مفارقت ابدی می اندازد پس همانوقت که وقت وداع است تمام جهانے
در گریه و زاری شدند و حضرت خاتون جنت رضی اللہ عنها به آواز بلند گریستن گرفت امیر
المومنین علی کرم اللہ وجهه منع فرمودند و رسول علیه السلام فرمود یا علی کرم اللہ وجهه منع نکنید وقت
همین است باز ملاقات تا قیامت میسر نخواهد شد بعد ازان حضرت صدیق اکبر رضی اللہ عنه بخدمت آنحضرت
علیه السلام آمدند عرض کردند یا رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم امشب من خوابی دیدم که منبر
خطبه ما یان گم شده حبیب خدا صلے اللہ علیہ وسلم فرمود که منبر شما من بودم چون از دنیا خواهم
رفت منبر شما گم خواهد شد حضرت عمر خطاب رضی اللہ عنه نیز عرض کردند که یا رسول اللہ صلے
اللہ علیہ وسلم امشب من هم خواب دیدم که تازیانه عدل من افتاد رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم
فرمود که یا عمر رضہ تازیانه عدل درمیان شما من بودم چون از دنیا من خواهم رفت عدل و استحکام
نخواهد ماند بلکه سلسله عدل شما خواهد گسست بعده حضرت عثمان غنی رضی اللہ تعالی
عنه عرض کرد یا حبیب خدا صلے اللہ علیہ وسلم امشب خوابی دیدم که یک ورق از قرآن
مجید بطرف آسمان پریده رفت رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم فرمود که ورق قرآن
مجید درمیان شما من بودم بعده حضرت شاه مردان علی کرم اللہ وجهه عرض کردند که یا
رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم امشب خوابی دیدم که ذوالفقار از دست من برفته یا رسول
اللہ صلے اللہ علیہ وسلم فرمودند که ذوالفقار دین شما من بودم چون از دنیا من خواهم رفت اقامت
و محکمی دین نخواهد ماند بعد ازان حضرت بی بی عایشه الصدیقه رضی اللہ عنها گفت که یا رسول اللہ
صلے اللہ علیہ وسلم من امشب خوابی دیدم که آئینه دست من گرد آلوده شده هر چند در وے نظر میکنم
روشنی نمی بینم آنحضرت صلعم فرمود که یا بی بی عائشه الصدیقه رضہ آئینه روئے تو من بودم چون

من از دنیا خواهم رفت روشنی روے تو نخواهد ماند حضرت خاتون جنت رضی الله تعالیٰ عنہ
نیز عرض کردند که یا بابا صلی الله علیک وسلم امشب من خوابی دیدم که چادر من پاره پاره شد
رسول خدا علیہ الصلوٰة والسلام فرمود که اے جان بابا چادر تو من بودم چون از دنیا خواهم رفت
چادر تو مستقیم نخواهد ماند بعد ازان حضرت امام المومنین حضرات امام حسن رضی الله عنه و امام حسین
رضوان الله تعالیٰ عنهما عرض کردند که حضرت ما یان خواب دیده ایم که جنازه ایشان روان
بر آسمان میرود ما یان بر سر خود خاک انداختیم رسول خدا صلی الله علیه وسلم فرمودند که از دنیا
خواهم رفت پس سرور کائنات علیه افضل التحیات سر مبارک خود را در آغوش حضرت بی بی
عائشه الصدیقه رضی الله تعالیٰ عنها نهادند همان وقت حضرت عزرائیل علیه السلام بمعه یک فرشته
بردار که همراه آنها ملک فرشته دیگر بود و در دست هر فرشته اسپ ابلق و پوشاک و خوش بوے
و خوشبوے برائے استقبال ارواح پاک مطهر و مقدس آنجناب رسالت مآب صلی الله علیه
وسلم آمد آنحضرت صلی الله علیه وسلم از عزرائیل علیه السلام پرسیدند که روح مرا چگونه قبض کنی گفت
اے حبیب خدا صلی الله علیه وسلم جان مبارک ترا چنان قبض کنم هرگز موجود مبارک تصدیع
نخواهد شد پس عزرائیل علیه السلام جان قبض کردن گرفت چنانچه جان مبارک تا سینه آمد
از درگاه رب العالمین ندا آمد که اے عزرائیل جان حبیب مرا بگذار تا اندک آرام بگیرد موافق فرمان
رب العزت عزرائیل بگذاشت آنحضرت بهوش آمده گفتند یا اخی عزرائیل علیه السلام آنچه
قوت داری زود بر من بکن لیکن بر امت من نخواهی کرد فی الحال عزرائیل علیه السلام یک انگشت
خنصر خود را بر سینه مبارک نهاد و باز همان وقت بر داشت رسول کریم صلی الله علیه السلام فرمود
که اخی عزرائیل علیه السلام چنان دانستم که تمامی کوههائی زمین بر سینه من نهاده پس احوال امت
من چه خواهد شد فی الحال حضرت جبرائیل علیه السلام بخدمت رسول انام علیه افضل التحیة و
السلام آمده گفت که یا رسول علیک الصلوٰة والسلام خدای تعالیٰ بعد از ابلاغ تحایف درود و
سلام فرموده است که هر که امت بندگان تو بعد از نماز فرض یکبار آیة الکرسی بخواند الله تعالیٰ
جل جلاله میفرماید که سختی جان کندن بر و آسان گردانم شما غم امت خود نخورید امت خود
را بمن بسپارید و خاطر جمع گردانید که هیچ عذاب نخواهد شد پس اے مومن بدانکه پیغمبر
صلی الله علیه وسلم در وقت نزع روح مبارک غم امت خود را فراموش نکرده تو درین جهان
چنان در هواے دنیا گرفتار مانده که هرگز از عذاب گور و تلخی جان کندن خبر نداری از آنحضرت

رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم را بر روح فاتحہ یاد میکنی ۔

دیگر در فضیلت حضرت عائشۃ الصدیقہ رضی اللہ تعالے عنہ

بدانکہ در وقت نزع آن سرور علیہ الصلوٰۃ والسلام عبد الرحمن بن ابا بکر صدیق برادر حضرت عائشہ رضی اللہ عنہ مسواک در دست خود داشت آن سرور عالم علیہ السلام ازو طلب کرد بی بی عائشۃ الصدیقہ رضی اللہ عنہا دید و بروی سرور عالم علیہ الصلوٰۃ والسلام از دست عبد الرحمن گرفتہ در دہن خود نرم کرد خواست کہ با پارچہ خشک کند و بدست مبارک حضرت رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم بدہد آنحضرت صلعم فرمود کہ یا بی بی رضی اللہ عنک خشک مکن کہ از برکت لب مبارک تو تلخی جان کندن بر من آسان گردد پس اے مومن بدانکہ درجہ مرتبہ بی بی عائشۃ الصدیقہ رضی اللہ تعالے عنہا چنان است پس بروز دوشنبہ دوازدہم ماہ ربیع الاول از دار الفنا بدار البقا رحلت کرد و جان بحق تسلیم کردند قالوا انا للہ وانا الیہ راجعون ۔ دیگر روایت مے کند کہ روزے سایلے از سختی فاقہ پیش بزرگے سوال کرد گفت کہ اے سایل تو در ینجا ایستادہ باش تا من بخانہ میروم اگر چیزے موجود باشد بیارم آن بزرگ از خانہ باز آمد چہ بیند کہ سایلے برخاستہ رفتہ است حیران شدہ گفت کہ بدر کردم کہ سائیلے از خانہ بدر رفتہ چون سامنے گذشت چہ بیند کہ ہمان سائل دویدہ می آید گفت اے جوان تو کجا رفتہ بودی گفت از سبب استیلائے تصدیع سردی و سرما پیش دوزخ رفتہ بودم لیکن او سردی رفع نکرد آمدم گفت بیا من ترا پیش دوزخ میبریم کہ چرا آتش با تو اثر ندارد چون ہر دو پیش دوزخ رفتند آن بزرگ گفت کہ اے دوزخ چرا گرمی با این مرد نکردی کہ آزار سردی از و رفع شود آہی از دوزخ بر آمد کہ من ہیزم ندارم کہ آتش موجود بود ہر کہ در ینجا بیاید ہیزم ہمراہ بیارد یعنے از گناہان بسوزد این مرد از گناہان پاک بود چگونہ با وے گمان کنم پس اے مومن از گناہان باز آئی و از اعمال و افعال بد توبہ کنی تا در آتش دوزخ نسوزی پس بروز قیامت اللہ تعالے جل جلالہ ہفت مردمان را زیر عرش جا خواہد داد اول آن بادشاہ کہ عادل باشد دوم جوانان صالح و نیک بخت سیوم زنان صاحب شرم و حیا چہارم فقیر صابر پنجم علماء کہ باعمل باشند ششم شہدا کہ در راہ حق تعالے شہید شدہ اند ہفتم قاریان قرآن شریف قال النبی صلے اللہ علیہ وسلم سبعۃ تظلہم اللہ تعالے الی یوم القیمۃ شخصے امام اعظم رحمۃ اللہ علیہ را پرسیدند کہ یا امام از شومی گناہ کدام بندہ در دوزخ فرو رود فرمود از شرک! اللہ تعالے و ظلم بعباد اللہ تعالے ۔

در منع رشوت نقل است

که نوشیروان عادل بر تخت نشسته بود که مارے عظیم و بسیم پیش شاه آمد استغاثه نمود چنانچه نزدیکان
آن مار تمام خلق شهر گریختند مار پیش شاه آمده کورنش بجا آورده عرض کرد که از دست ظالمے
تقدیع در رنج بیکشم نوشیروان فرمود اے مردمان بدانید که این مار نزد من استغاثه نمود پس لازم
آنست که دو کس شجاع همراه این مار روند و او را بحق رسانید و راضی نامه بیارند مردمان بموجب حکم پادشاه
عادل برخاسته بسوے خانه مار رسیدند چه بینند که یک کژدم کلان بر در سوراخ استاده است او را بدر
کردند بعد از آن مار در سوراخ خود رفت و از خانه دو لعل بے نظیر دو کس سرداران آن فوج را داد سرداران
آن هر دو لعل گرفته و فتحیاب شده در خدمت بادشاه آمده همه حال ظاهر کردند لیکن حقیقت لعلها
نگفتند و نزد خود نگهداشتند زنان آنها خوبی و صفائی بغایت دیده در گلوئی خود آویختند چون مدت
برین آمده روز عید شد زنان شهر آراسته شده برائے تعظیم حرم بادشاه آمدند چنانچه آن هر دو زن هم لعلها
در گلو انداخته آمدند بمجرد دیدن لعل حرمهائے بادشاه در حیرت شدند و گفتند که این قسم لعلها در خانه بادشاهے
نیست از کجا آورده اند و از کجا پیدا کردند پس تمام حرمهاے در خدمت بادشاه عرض کردند و کوائف لعلها اظهار کردند
که زنان فلان فلان ملازمان که نوکر سرکار اند اینچنین لعلها دارند که در خزانه سرکار ثانی آن نیست بادشاه ملازمان را
فوراً بحضور خود طلبیده پرسید که این لعلها از کجا آورده اند راست بگوئید الا شما را بدار در می کشم آنها
گفتند آن روز که ما همراه مار فرستاده بودند مار آن لعلها بما داده بود شاه فرمود معیوب است که پیش
من اظهار نکرد تعزیر با شما چه دهم فی الحال سزائے همین است که آن لعلها بجائے برسانید شما لایق
نشین آید و لیکن از خوف خداوند در گذشته و عوض این از خانه ند بگیرید چرا که این مقدمه رشوت باشد من
در روز قیامت شرمسار شوم و داخل زمره رشوت خواران باشم پس اے عزیز من نظر کن بر عدل بادشاه که پرهیز کرد از علت رشوت

نقلست

که سلطان سکندر رومی روزی بر تخت نشسته بود که مارے عظیم پیدا شده نزدیک سکندر آمده کورنش بجا آورده
فریاد کرد فی الحال سکندر از تخت برخاسته معه لشکر تمام همراه مار روان شد تا زیر دامن کوه رفت و در میان
کوه غارے بود مار در غار رفت بادشاه نیز در عقب رفته داخل شد چه بیند که کژدم کلان بر در
خانه نشسته سوراخ آمد و رفت او بند کرده است پادشاه تیر و کمان از دست گرفته
و نام خدائے تعالیٰ بر زبان آورده چنان زه کرده زد که بیک ضرب او را بکشاد

چون مار کژدم را کشتند را دید خوش وقت شده یک دانه مروارید بسلطان سکندر داد اشارت کرد که این دانه دوائی چشم است باحتیاط و محافظت نگهداری بعد از چند مدت بادشاہ بکان خود آمده خواست که آن دانه را تجربه نماید از وزیر پرسید که این دانه را چگونه آزمائیم وزیر عرض کرد که اولاً این دوائی را هرگز در چشم خود نکشی و بچشم دیگر انداخته امتحان باید فرمود بادشاہ گفت از انصاف دور است که اول در چشم غریب اندازم شاید که او کور شود خوب نیست بهتر همین است که این را در چشم خود کشم و بیازمایم اگر چشم من کور شد بادشاہ ملک هستم بازور اسے بینائی پیدا خواهد شد اگر احیاناً کور خواهم ماند بهتر است و ظلم از من بر کسے نخواهد شد بادشاہ همچنان کرد و در چشم حال خود کشیده اگرچه دوائی بے نظیر بود لیکن از سبب مار که در دهن داشته بود اگر کسے دیگر در چشم انداختی همان زمان پاره پاره شدی از سبب آلودگی زهر مار اما از برکت صدق بادشاہ الله تعالی جل جلاله وعم نواله چشمان سکندر در حفظ خویش نگهداشت و چنان بصارت از کرم خود بخشید که هر یک دفینه زمین در نظر بادشاہ درآمد از خواص و عوام هر کاروبار که گفتگو میکردند بادشاہ معاینه مے شد و تمام کوایف روے زمین واضح شد از برکت راستی و خداپرستی پس اے مومن خوف خداے تعالے در خاطر آر و از ظلم پرهیز کن تا چشم تو مثل آن بادشاہ روشن گردد

حکایت

آورده اند که در اول عمر بادشاہ نوشیروان چنان در ظلم مشهور بود که طائران بیابان نیز شکایت میکردند روزے نوشیروان بادشاہ برائے شکار طرف بیابان رفته بود دید که بوم بر درخت نشسته بود با یک دیگرے گفتگوے میکرد نوشیروان از وزیر خود پرسید که این جانوران با خود چه میگویند گفت این جغد دختر خود را به پسر جغدے دیگر به نسبت نام زد کرده بود کار خیر دختر نزدیک رسید اما آن جغد میگوید که دختر خود را چه قدر داج ــــ را فراهی داد در جواب میگوید اگر زندگانی نوشیروان است بسیار چیز خواهم داد چون نوشیروان این سخن از زبان وزیر شنید متحیر ماند گفت سبحان الله العلی العظیم ظلم من در جهان چنان مشهور شد که طائران هوائی شکایت میکنند آورده اند که همان وقت او را از فضل خدا تاثیر شده عدل در پیش گرفت و در هر شهر رسید منادی کرد هر کرا بادشاہی من ظلم رسیده باشد یا مال کسے بزور و تعدی برده است او رجوع بحضور بیارد و او را بحق رسانم چون خلق الله این امید نکردند باور نداشتند شاید

که بنوعی دیگر فریب کرده رسم تعدی وظلم دیگر اندازد و گمان برند که این حرف خلاف است
و بعضے ها رجوع آورند بادشاه فرمود هر کدام فرد مطلب خود نوشته در فلان مکان بیندازد
موافق آن حقیقت واقف شده حق بحق دار رسانیده خواهد شد پس کسانی که رجوع آورده بودند
همچنان کردند روز دیگر بادشاه آن خانه را بکشاد و یک خط از ان جمله بگرفت و مطالعه نمود بحکمت
الٰهی در آن مرقوم بود که اے بادشاه جهان پسر تو که شهزاده است زن این بیچاره از ظلم
گرفته در خانه برده نگهداشته برائے خدا مرا بحق برسان و داد امن بده بمجرد شنیدن شاه در
غضب شده شهزاده را بحضور طلبیده پرسید که چرا چنین ظلم بر این مسکین و غریب روا داشتی
گفت اے پدر مهربان از من چه شد که عهد بادشاهی تو باره ظلم از من بوقوع آمده تو از کرم جرم و
تقصیر من ببخش شاه فرمود که این را قتل کنند همانوقت شاهزاده را بقتل رسانید و چهار
پاره از بدن او کرده در چهار گوشه شهر دروازه های آویزان ساخت باز نوشیروان حکم
کرد که همچنین عدالت دیگر فر داخواهم کرد تمام مردم این معامله دیده در دل خود تصور
کردند که همین حال دیگران خواهد شد پس مردمان وادخواه فیمابین خود راضی و شکر گذار بوده
به مصلحت گرائیدند روز دیگر چون نوشیروان دران مکان آمد خلق الله نیافت پس از همان
روز نوشیروان عادل مشهور و موسوم گشت هیچ آثار ظلم در جهان نماند که تا روز قیامت نام
عدالت او قایم خواهد ماند و از برکت عدالت او را الله تعالیٰ جل جلاله خواهد آمرزید پس اے
مومن ترا مے باید که از ظلم توبه کنی و حتی الامکان خود را در عدالت کوشش کنی و درجه عدالت
از عبادت بس عظیم است و عاقبت مردان است و بجناب الٰهی جواب با سوال دادن است

در منع تعدی همسایه

آورده اند که نوشیروان عادل یک قصر تیار کنانیده بود و معماران با انواع نقش و نگار مرتب ساختند هرگاه
که قصر تیار شد بادشاه با وزیران و امیران برائے دیدن قصر آمده بسیار پسند کرد بعضے گفتند که اے بادشاه
جهان پناه محل خوش و بےنظیر تیار شد اما یکطرف کج دارد اگر آن کجی از میان بر آید عجیب و لاثانی خواهد شد نوشیروان
گفت اے عزیزان این زمین در ملک پیر زال است که بغایت مسکین و غریب است از وا زمین
خدا تعالی تعدی کردن نمی توانم این کج بهتر است و ظلم بر عاجز خوب نیست تا بروز قیامت
خجالت نشود و قیمت گرفتن آن پیر زال قبول نمیکند یکی ها لک زمین و دیگر حق همسایه پس اے عزیز با
تمیز تا توانی بر همسایه تعدی و زور آوری نکنی داور را از خود راضی و خوشنود داری +

دیگر در صفت عدالت

بشنو از عدل مهتر داود و مهتر سلیمان علیه السلام که یک پیرزال ضعیفه را بحق رسانیده بود آورده‌اند که روزی
ضعیفه آرد خود آس کرده می آورد ناگاه باد وزید و آرد آن پیرزال را پرانیده برد آن پیرزال بخدمت
داود علیه السلام گریان روان شد در راه حضرت سلیمان علیه الصلوة والسلام ایستاده بودند آن ضعیفه
فریاد برآورد و مهتر سلیمان علیه الصلوة والسلام گفت پیش بابای من بروید که او خلیفه روی زمین است آن
ضعیفه پیش داود علیه الصلوة والسلام آمده حقیقت بردن آرد خود ظاهر ساخت حضرت داود علیه الصلوة والسلام
فرمود که آرد تو هر قدر که رفته از آن مضاعف ازین بگیر آن ضعیفه قبول نمود چون آرد گرفته بیرون آمد حضرت سلیمان
علیه الصلوة والسلام بر دروازه ایستاده بودند گفتند ای ضعیفه تو که بطلب انصاف عدالت دعوی خود رفته بودی
یا برسی نیز ایست او گفت از برای دعوی عدالت فرمود که برده اصل دعوی بکن آن ضعیفه باز
در خدمت داود علیه السلام آمده گفت که انصاف ما بکن فرمود که آرد بگیر ضعیفه گفت من عوض آرد خود نمیخواهم
بلکه همان آرد ستاننده خود خواهم حضرت داود علیه السلام گفت ترا که باز گردانیده فرستاد گفت
حضرت سلیمان علیه السلام داود علیه السلام گفت سلیمان علیه السلام را بیارید چون آمدند پرسیدند که
درین مقدمه چه حکم گفتند یا بابا بدرگاه رب العالمین مناجات باید کرد پس مهتر داود علیه السلام همچنان
کردند که ای پروردگار باد آرد این ضعیفه برده است باد را حکم شود که آرد این ضعیفه بدهد باد بحکم
الله تعالی جل جلاله بخدمت شریف مشرف شد داود علیه السلام فرمود که چرا آرد این ضعیفه
بردی عرض کرد که مرا فرشته گفته بود باز مناجات کردند فی الحال فرشته حاضر آمد داود
علیه السلام فرمود که چرا آرد این ضعیفه ویران کنانیدی فرشته عرض کرد که مرا جبرائیل علیه السلام
فرموده بود پس مهتر جبرائیل علیه السلام حاضر آمد او را گفتند چرا بر این ضعیفه ظلم کردی
گفت مرا اسرافیل علیه السلام گفته بود او هم حاضر آمده او را فرمودند که چرا این کار کردی
ترا که گفته بود گفت مرا میکائیل علیه السلام گفته بود میکائیل علیه السلام حاضر آمد او را
پرسیدند او گفت مرا جناب باری تعالی حکم کرده بود حضرت داود علیه السلام این سخن شنیدند
و متعجب شدند و حیران ماندند و بسوی پسر خود دیدند و پرسیدند که ای سلیمان ع الحال باید کرد
که کار با خداوند افتاد گفت یا بابا الحال مناجات بدرگاه رب العزت باید کرد تا چه حکم صادر شود
حضرت داود علیه السلام بدرگاه الهی مناجات کردند که ای پروردگار تو میدانی که این ضعیفه برای
آرد از من داد خواه شد همان زمان ندای آمد که داود علیه الصلوة والسلام تو میاور گشتی

نشسته بودند کشتی را سوراخ بود آب بسیار در کشتی افتاد آن قوم بدر گاہ من مناجات کردند
چند دینار نذر من کردند بحکمت خود آرد این ضعیفه هم آن سوراخها انداخته سوراخهای کشتی
بند کرده ام و کشتی را بسلامت بیرون آورده ام الحال آن قوم نذر گرفته می آید تو عوض آن
آرد دینار بان ضعیفه بده درین گفتگو بودند که قوم کشتی معه دینار گرفته پیش حضرت داؤد
علیه الصلوٰة والسلام آمدند و یک یک حقیقت سوراخهای کشتی و بند شدن آن اظهار کردند
آن نذر پیش نهادند حضرت داؤد علیه السلام آن مبلغهائے گرفته بموجب امر الٰہی حوالہ آن زن
ضعیفه ساخت پس ای مومن در رضائے الٰہی راضی و صابر و شاکر باید بود تا اجر عظیم نصیب او گردد در آداب ہائے
ایزدی حکمتہا نافع تصور باید نمود هرچه میکند برائے بندگان بهتر میکند به بین بلطف داؤد سلیمان
علیه السلام پس بیقین بدان که صاحب عقل در بهشت خواهد ماند ۔

نقل است

که مهتر جبرائیل علیه السلام بعضے وقت گهواره یعنی مهد حضرت امام حسن و حسین رضی الله عنهما جنبانیدے
و بعضے وقت بهمراه حضرت خاتون جنت رضی الله عنها آسیا ساییدے دیگر روایت این است به
انگشت خنصر حضرت پیغمبر علیه الصلوٰة والسلام دنبل شده و پخته شده بود چند روز و شب از آن
آرام نکرده بودند شبی رسول علیه الصلوٰة السلام بر زانو مبارک حضرت بی بی عائشه الصدیقه رضی
الله عنه سر مبارک خود نهاده در خواب شدند حضرت بی بی رضی الله عنها از راه دل سوزی و محبت صادق و ارادت
باطنی انگشت مبارک آن حضرت در دهن گرفته تمام آلایش آن دنبل بکشیدند چنانچه تمام ریم و خون
دنبل در دهن مبارک آنحضرت بی بی عائشه الصدیقه رضی الله عنها رسید که فی الفور درد و خارش مبارک دفع
شد چون آن سرور علیه الصلوٰة والسلام از خواب بیدار شدند و چه سید نماز ماجرائے آن واقف
شده بسیار بر او بسیار مهربان گشته و فرمودند که یا عائشه الصدیقه رضی امروز هرچه از من
بخواهی خواه و مراد دل خود بگو تا ترا از جناب الٰہی بدهانم حضرت بی بی عائشه الصدیقه گفت
یا رسول الله صلعم از پدر خود پرسیده بخدمت عرض خواهم کرد و آنچه پدر من بفرماید خواهم
گفت آنحضرت علیه الصلوٰة والسلام اجازت داده فرمودند که برو پیش پدر خود پس
حضرت بی بی رضی الله تعالےٰ عنها در خانه پدر آمده گفتند اے پدر بزرگوار امروز
جناب رسول کریم علیه الصلوٰة والسلام بر من بسیار مهربان شده مے فرماید مرا که
یا عائشه رضی الله تعالےٰ عنها امروز هرچه مے خواهی از من بخواه تا ترا از ۔

خدائے عزو جل بدانم و من برپرسیدن مصلحت بخدمت شما آمدہ ام تا ہر چہ بفرمائید ہمان طلب
کنم حضرت صدیق اکبر رضؓ فرمودند کہ اے عایشہ رضؓ تو بپرس کہ در شب معراج کہ اللہ تعالیٰ
جل جلالہ شما را بحضور خود طلبیدہ بود ہزاران من دیدہ آمدہ از انجملہ سخنان کہ اللہ تعالےٰ
منع فرمودہ است کہ با بندگان من و امت خود ہرگز نگوئی سخنے با من بگو بی بی عالیشہ رضؓ بخدمت
فیضدرجت رسول کریم صلے اللہ علیہ سلم آمدہ پرسید کہ یا حبیب خدا از ان کلام کہ حق تعالےٰ
جل جلالہ منع فرمودہ است کہ با امت خود اظہار نکنی از ان مسئلہ چیزے بمن ظاہر کنید
پس پیغمبر علیہ الصلوٰۃ والسلام اندرین متحیر شدند و گفتند کہ یا عالیشہ الصدیقہ رضؓ خدائے تعالےٰ
مرا منع فرمودہ است و تو مے پرسی درین فکر بودند کہ وحی در رسید و گفت یا رسول اللہ کہ اللہ
تعالےٰ جلشانہ ترا سلام و تحفہ درود و فرستادہ مے فرماید کہ آنچہ بی بی عالیشہ الصدیقہ
رضی اللہ عنہا پرسد اظہار کن من ترا اجازت دادم پس بموجب ارشاد رب الجلیل رسول
علیہ الصلوٰۃ والسلام پیش بی بی رضوان اللہ تعالےٰ علیہا اظہار کردند کہ یا بی بی کہ یک سخن
انیست کہ اگر مسلمان از ریش مسلمان جنس خار یا چیز دیگر اندازد اللہ تعالےٰ آن بندہ را
ثواب ولک نیکی میدہد دوم اگر شخصے درمیان رمہ گوسفندان یکبارہ سورۃ یعنی انا اعطینٰک الکوثر بخواند
مقابلہ ہر موئے کہ بربدن اوست نثر ثواب نیکی دریابد سوم آنکہ ہر کسے کہ ہر روز دو مرتبہ درود فرستد بی ناغہ
حق تعالےٰ وعدہ است کہ برابر بہشت رود آن بندہ وقت مرگان ایمان بسلامت برد انشاء اللہ تعالےٰ۔

نقلست

کہ در روز عید در خانہ آنحضرت علیہ الصلوٰۃ والسلام ہیچ چیزے برائے افطار روزہ نبود چون
وقت نماز بامداد شد تمام اہل خانہ یعنے جمیع حرم و ازواج مطہرات آنحضرت صلے اللہ
علیہ وسلم بخدمت رسول مقبول صلعم آمدہ عرض کردند کہ یا رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم شما برائے
خواندن نماز میروید و در خانہ برائے افطار چیزے از قسم طعام موجود نیست فرمودند کہ خدائے تعالےٰ
را یاد کنید خواہد داد حضرت بی بی عالیشہ الصدیقہ گفت کہ یا رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم ما نہ برائے
نفس خود می خواہیم لیکن سائلان و یتیمان و بیوہ زنان کہ برائے طلب خیرات بر در خواہند
آمد بنام خدا و رسول صلے اللہ علیہ وسلم طلب خواہند کرد آن را چہ جواب خواہیم
داد فرمودند کہ ایشان را رازق مطلق خواہد داد ہمین ارشاد فرمودہ
بجانب عیدگاہ روان شدند چون این خبر آنحضرت عثمان رضی اللہ عنہ

در رسید رضی اللہ عنہ کہ امروز عید است و در خانہ رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم از
جنس خوردنی ہیچ موجود نیست ہمون وقت حضرت عثمان رضی اللہ عنہ شصت شتر
بار آوردہ شتر روغن زرد وہ شتر شہد ویک صد و بست گوسفند و پانصد دینار
زر نقد ارسال دولت خانہ آن سرور کائنات علیہ الصلوۃ والسلام نمود آخر
الامر چون آنحضرت رسالت پناہ علیہ الصلوۃ والسلام از نماز فارغ شدہ باز در خانہ آمد
چہ بینند کہ فقیران وبیوگان از دولت خانہ آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم طعام
سیر ند رسول علیہ الصلوۃ والسلام چون اندرون خانہ داخل شدند حضرت عائشہ الصدیقہ
رضی اللہ عنہا عرض کردند کہ یارسول اللہ علیک الصلوۃ والسلام اصحاب را حکم کنید کہ
درین جا بیایند و تبرک طعام ایشان بخورند رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم
فرمود کہ عائشہ الصدیقہ رض این طعام از کجاست گفت یارسول اللہ صلے اللہ
علیہ وسلم شصت شتر آوردہ شتر روغن زرد وہ شتر شہد ویک صد و بست
گوسفندان و پانصد دینار حضرت عثمان غنی رضی اللہ تعالے عنہ فرستادند
رسول اللہ علیہ وسلم فرمودند کہ جملہ مر مہار اقسمت کردن مناسب است گفت
آری در جملہ حرم خانہ تقسیم علیحدہ علیحدہ کردہ رسول علیہ الصلوۃ والسلام فرمودند
یارحمٰن اُستہل حساب عثمان بن عفان جبرائیل علیہ السلام در رسید و
گفت یارسول اللہ حق سبحانہ تعالے دعائے تو مستجاب کردہ است کہ در روز
قیامت حضرت عثمان رضی اللہ تعالے عنہ بی حساب در بہشت خواہد رفت ان شاء اللہ تعالے

فضیلت درود معظم کہ بعد از نماز پیغمبر علیہ الصلوۃ والسلام بخوانید

آوردہ اند کہ رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم در شب معراج یک فرشتہ دیدہ از چشمان او
آب وخون مثل دریا مے رفت او را گفتند کہ اے فرشتہ تمرا از رحمت خدائے تعالے بعید
شدہ کہ چنین گریہ میکنی زود سوال خود را بگو فرشتہ گفت یارسول اللہ
صلے اللہ علیہ وسلم تو بزرگ ترین ہر دو جہان و سردار جملہ گروہ پیغمبران
ہستی مگر حق سبحانہ تعالے مرا از فضل وکرم خویش چنان علم بخشیدہ است
اگر یک ماہ باران متواتر بارد من شمار آن قطرات میدانم کہ جمیع فرزندان حضرت
آدم علیہ الصلوۃ والسلام ہر قدر کہ موئی بر بدن حیوانات باشد سے شناسم

و هر قدر کہ روز و شب مردان دم یعنی انفاس میزنند میدانم و عدد ریگ بیابان وکاہ وخس صحرائے و قطرات دریائے در چشم من روشن است رسول علیہ الصلوٰۃ وسلم فرمود پس باز باعث گریستن چیست گفت یا رسول خدا صلے اللہ علیہ وسلم ہمہ چیزہائے دانم لیکن چیزے را شمار نمیدانم رسول خدا صلے اللہ علیہ وسلم گفت آن چیست کدامست گفت یا حبیب اللہ علیک الصلوٰۃ والسلام ہر بندہ کہ از امت تو بعد از نماز فجر دہ مرتبہ درود شریف بر ذات مبارک تو میرساند شمار ثواب اورا شمردن نمی توانم و در شمار عقل نے آید کہ ثواب آنچہ قدر است چون مناجات میکنم برائے دریافت ثواب او حکم رب العالمین میرسد کہ اے فرشتہ شمار ثواب اورا جز من کسے دیگرے داند پس گریستن بسبب آن است کہ مبادا امت تو این درود معظم و مکرم میداند یا نہ و ثواب این درود بی پایان مے شناسند یا نہ آوردہ اند کہ حضرت بی بی عائشہ الصدیقہ رضی اللہ تعالے عنہا دو ہزار روایت از رسول علیہ الصلوٰۃ والسلام یاد کردہ اند و پانصد ہزار خود گفتہ چنانچہ یک روز حضرت عائشہ الصدیقہ رضی اللہ تعالے عنہا گفت کہ یا رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم اگر من مرد بودے ہرگز بد و ترغ نرفتمے پس رسول علیہ الصلوٰۃ والسلام فرمود یا عائشہ الصدیقہ رضی اللہ تعالے عنک دعوی بزرگ کردی گفت یا رسول اللہ علیک الصلوٰۃ والسلام چہار چیز از کار و بار دنیوی کردمے اول بانگ نماز گفتمے دوئم در صف اول نماز گاہ استادے سیوم اسپان غازیان را علف انداختمے چہارم خدمت علما بواجبی کردے پس فرمود رسول علیہ الصلوٰۃ والسلام صدقت یا عائشہ الصدیقہ رضی اللہ تعالے عنک پس اے مومن تو ازین پند کار غافل مباش تا آتش دوزخ بر تو حرام گردد و مذہب سنت و جماعت آن است کہ چہار یار کبار پیغمبر علیہ الصلوٰۃ والسلام علی حفظ المراتب برحق دانند و حضرت خاتون جنت رضی اللہ تعالے عنہا و حضرت امام حسن و حسین رضی اللہ تعالے عنہما کرامت و فضیلت و بزرگی بسیار است +

در بیان فضیلت علماء

آوردہ کہ چون روز قیامت بحکم اللہ تعالے جل جلالہ فرشتگان بندہ را بطرف دوزخ برند دران وقت چشم بی

تعالیٰ وررسد که این را بپرسید که گاہے در مجلس علماء نشسته بودے بگوید یا بار خدایا نزدیک علماء نه رفتم باز حکم شود که بپرسید تام خود مثل نام علماء داری تا ترا بہ بخشم او گوید یا بار خدایا نام ہم مثل نام علماء ندارم باز حکم شود که اگر یک حرف از اسماء علماء در اسم این بنده باشد۔ بطفیل آن به بخشم پس ببین اے مومن که مرتبه علماء انیست پس بہر حال طلب علم باید کرد

مسئله بدانکه خلقت انسان چگونه است فرموده الله تعالیٰ جل شانه فلینظر الانسان مم خلق چون خدائے تعالیٰ خواہد که خلقت انسان کند یعنی بنده را پیدا کند پس شہوت مرد و زن بگیرد و از پشت پدر او و از سینه مادر وی نماید و چہل روز پاره گوشت گرداند بعده الله تعالیٰ فرشته را می فرماید که در شکم بنویس کردارش را که در دنیا چه خواہد کرد و عمرش را که این قدر مدت خواہد زیست و حرکات و سکنات وی و نیک بخت و بد بخت بودنش ہم بنویس علیٰ وفق ارادته بعد ازان حکم میفرماید که روح در بدن او انداز و پس اے بنده ترا می باید که معلوم کنی اول از آب نجس که منی باشد شده و آخر خاک پراگنده شوی پس مغرور ربودنت بکجو حاصل است

قصه حضرت یوسف علیه الصلوٰة والسلام

بشنو که مہتر یوسف علیه الصلوٰة از چه سبب در چاه افتاده بود و در تفسیر نوشته اند که مالک نام سوداگر بود شبی او در خواب دید که ماه از آسمان در آستین من افتاده است چون بیدار شد این خواب پیش منجمین اظہار کرد گفتند مارا چیزے بده تا ترا این مقدمه خبر بدہیم مالک چند دینار داد گفتند که یک غلام بدست تو خواہد آمد که ازان توانگر خواہی شد و تا روز قیامت از تو دولت جدا نخواہد شد و از سبب آن در بہشت داخل شوی مالک بخانه آمد اسباب مسافرت و سوداگری تیار کرد و عزم طرف شام مصمم ساخت و روانه شد بعد از چند روز در شہر شام رسید طرف آسمان دید دیگر لیست و بشارت حصول تمنائے خود جست ناگاه ہاتف آواز داد که ہنوز درین کار مدت پنجاه سال است پس او را چنان شوق افتاد که در ہر سال بشام مے آمد تا غلام ممدوح کے بدست مے آید چون خدائے تعالیٰ دعائے او قبول کرد یوسف علیه الصلوٰة والسلام را برادران علیہم السلام در چاه انداخته و قول دیگر آن است که ہود نام صالح و بزرگ بود و بخدمت شیث پیغمبر علیه الصلوٰة والسلام

ایمان آوردہ بود قصہ مہتر یوسف علیہ الصلوٰۃ والسلام شنید والتجا بدرگاہ اللہ
تعالے کرد کہ خداوند اعمر من چندان کن کہ روئے مہتر یوسف علیہ الصلوٰۃ والسلام
را بہ بینم اورا خدائے تعالے فرمود کہ در فلان چاہ آرام گیر و در انجا باش مراد خود خواہی
یافت چنانچہ آن مرد یک ہزار سال در انجا ماند پس اللہ تعالے برائے ہمیں
یوسف علیہ الصلوٰۃ والسلام را در چاہ انداخت آن بزرگ فی الحال یوسف
علیہ الصلوٰۃ والسلام را در کنار گرفت و گفت غم مخور کہ سبب این مصیبت حرف
این بود کہ زیارت تو بکنم مہتر یوسف علیہ الصلوٰۃ والسلام در بارہ او دعا کرد تا آن
بزرگ جان بحق تسلیم کرد قول سیوم آنست کہ روزے حضرت یوسف علیہ الصلوٰۃ
والسلام در آئینہ نظر کرد صورت خود بوجہ احسن دید و گفت اگر من بندہ بودمی قیمت
صورت مرا کسے دادن نتوانستے خدائے تعالے را غیرت آمد و در چاہ انداخت و نوبت
بان رسید کہ دہ دینار قیمت افتاد بعضے گویند بہ بست دینار فروخت شد و قول بعضے
ازین کم چہارم آنکہ در خانہ حضرت یعقوب علیہ الصلوٰۃ والسلام کنیزک بود پسر داشت
بشیر نام شوخ چشم و کم خدمت و بے ادب ہر ساعت خاطر شریف حضرت یعقوب
علیہ الصلوٰۃ والسلام می رنجانید لاچار بحسب ضرورت مہتر یعقوب علیہ الصلوٰۃ
والسلام اورا بفروخت ازین معنے مادرش در فراق پسر بغایت غمگین شد فی
الحال آن کنیزک بدرگاہ آلہی مناجات آوردہ گفت کہ یا آلہی بطوری کہ حضرت
یعقوب علیہ الصلوٰۃ والسلام فراق فرزند مرا در پیش آوردہ تو ہم چنان اورا
بفراق فرزند مبتلائے کن تا اورا نیز صد جدائی فرزند جگر بسوزد حق تعالے دعائے
او قبول کرد ازین سبب از حضرت یعقوب علیہ الصلوٰۃ والسلام یوسف
علیہ الصلوٰۃ والسلام غایب شد و غلام کردہ فروختہ شدند قول پنجم آنست
کہ روزے یوسف علیہ السلام بخاطر خویش آورد کہ اگر برادران حسین ترم ایشان را طاعت من
واجب است غیرت بدرگاہ آلہی رفت کہ از دست ہمان برادران آنرا
در چاہ افگند پس معلوم کن کہ سوائے ذات آلہی پناہ بدیگرے بردن
ہمچنین است آخر الامر سوداگر ہم یوسف علیہ الصلوٰۃ والسلام
را بیرون آوردہ و از ہمان برادران خرید کرد پس مہتر یوسف علیہ الصلوٰۃ والسلام

از مالک اجازت خواست که اگر بگوئی از ایشان وداع شوم که باز اتفاق دیدن روئے افتد یا نه مالک گفت که ایشان در حق تو چنین بدی کرده اند تو طریقه ملاقات واحسان کنی جواب داد که سیرت ایشان همین ست وطریقه من این است پس یوسف علیه السلام جمیع برادران را در کنار گرفت و وداع خواست جمله شرمنده شدند و گفتند ای یوسف علیه الصلوٰة چه کنیم که از دست ملامت پدر و شهرداران میترسیم که از دروغ گویان نباشیم والا نه ترا در شهرے بریم مهتر یوسف گفت که اے برادران سلام من در خدمت پدر من علیه السلام و برادران من بنیامین رسانید پس برادران یوسف علیه الصلوٰة والسلام را با مالک کاروان سپرده روان شدند مالک بموجب گفت برادران یوسف علیه الصلوٰة والسلام باحتیاط و محافظت تمام بر شتر نشانده حواله اش ساربان نمود و از انجا روان شدند از ان راه که میرفتند در میان آن قبر والده مهتر یوسف علیه الصلوٰة والسلام بود چون نزدیک قبر مادر رسید بے اختیار بر زمین افتاد گریستن گرفت واین ابیات بخواند

ابیات

اے مادر مهربان کجائے
بر دست دد و پاے بند پائی
آواره شده ز خان و مانم

در زیر زمین چنین چرائی
بفروخت مرا برادران نم
من بنده شدم ز ظلم بهائی

بردار کفن ببین که چون نم
از کینه و حسد بیوفائی
هرگز نتوان خلاص دیدن

چون هست قضای کبریائی

ساربان چون بطرف شتر دید خالی یافت و دل افسوس خورد که مهتر یوسف علیه الصلوٰة والسلام گریخت و دید آمده که بر قبر نگون افتاده ساربان قدرے ازین معنے بے ادبی کرد یعنے طمانچه بر روے مبارکش زد صبر کردند چون دو سه ساعت گذشت ناگاه ابر سیاه پدیدار گشت که تمام جهان را تاریک ساخت چنانچه شتران و آدمیان و بارهاے شتران تلف شدند یکے را دیگرے نمیدید مالک که سالار قافله بود در همراهیان منادی کنانید که از میان قافله مایان کسے گناه عظیم کرده است می باید که توبه کند همه ها توبه کردند هیچ روشنائی نشد دفع ساربان نزدیک مالک آمده وعرض کرد که من میدانم که این غلام صاحب برکت و کرامت است من از نادانی طمانچه بر روے مبارک او زدم اثر شامت ما همین است مالک اشلم را گرفته پیش مهتر یوسف علیه الصلوٰة والسلام آمد گفت اے مهتر یوسف علیه الصلوٰة والسلام از راه کرم

بخشی این گناه برائے خدا بمابہ بخش یوسف علیہ الصلوٰة والسلام
از راہ کرم بخشی معاف کرد ہمان وقت ابر ناپدید گشت چون مالک
این کرامت دید بہزار شفقت و رفاقت نمود آنرا در مصر آوردہ آراستہ
کردہ گفت اگر بگوئے ترا بفروشم فرمودند بفروش این زمان بندۂ
توام مالک گفت تو کیستی فرمودند کہ ہرگاہ فروختہ خواہم شد خواہم
گفت چون در بازار آوردند تمام خریداران مہتر یوسف علیہ الصلوٰة
والسلام جمع شدند ہر یک بموجب مقدار خود مبلغے مے آوردند چنانچہ
میان آنہا یک پیرزال بود کہ آمور خریداری ریسمان آوردہ گفت
مالک سوداگر راکہ این قدر ریسمان موجود دارم مالک گفت
اے پیرزال بادشاہ و امیران و دولت و خزانہ مید ہند کہ ہر یکے
خراج ملکے باشد و قبول نمیکنم پیرزن این بیت خواند بیت
بگفتا گرچہ من کاسد تماشم ❊ کہ در سلک خریدارانش باشم
در آن وقت حضرت بی بی زلیخا را خبر شد وزیر عزیز را فرستاد کہ
تا مہتر یوسف علیہ الصلوٰة والسلام را خریدہ بیارد مالک گفت کہ
مہتر یوسف علیہ الصلوٰة والسلام را یک طرف در ترازو و در دوم
لعل و جواہر مروارید وغیرہ اندازد چون انداختند وزن برابر نشد عزیز
شرمندہ گردید چرا کہ خزانہ آورد برابر یوسف علیہ الصلوٰة والسلام
نشد پس یوسف علیہ الصلوٰة والسلام خزانہ دار را گفت کہ کاغذ و قلم
بیار چون حاضر آورد در دست خود گرفتہ نوشت لا الہ الا اللہ اسمٰعیل ذبیح اللہ
لا الہ الا اللہ اسحاق نبی اللہ لا الہ الا اللہ یعقوب اسرائیل اللہ۔ فرمود
کہ پنہان در ترازو اندازی و ہمچنان کرد فی الفور ترازو برابر گردید مالک گفت الحال
بگو کہ کیستی فرمودند میگویم اما بشرطے کہ سر من با کسے نگوئی و پردہ من
ظاہر نکنی گفت بہتر فرمودند کہ منم یوسف پسر یعقوب پیغمبر علیہ الصلوٰة والسلام
مالک متحیر شد و گفت قربان شدم بتو یک عرض دارم گفت گناہ عفو کنی و در حق من دعائے
خیر کنی و چنین گویند کہ دوازدہ زن و کنیزک داشت از دعائے مہتر یوسف

علیه الصلوة والسلام از هر زن دو پسر تولد شدند بحکم الله تعالی جل جلاله مالک
بازار مهتر یوسف علیه الصلوة والسلام پرسید که آن کدام کسان بودند که ترا
فروختند فرمود که سر فاش کردن خوب نیست پس یوسف علیه الصلوة والسلام خط غلامی
خود را از مالک بگرفت حکایت اینست که اول خدای تعالی یوسف علیه الصلوة والسلام
را در چاه انداخت بعد از آن بادشاه شهر مصر گردانید چون مهتر یوسف علیه الصلوة والسلام
بادشاه مصر شد هیچکس را در چاه زندان نمی انداخت و چون حضرت یوسف علیه الصلوة والسلام
در زندان در آمد حق تعالی او را انجا و رخصت رویانید که از و طعام و شراب بخورند وقتی لفظ
نماید کو ناعند ربه بر زبان راند یعنی اندر رفت فشک یعنی یوسف علیه الصلوة والسلام حیران
ماند و پریشان گردید استغفار گفت همان زمان وحی جبرئیل علیه السلام در رسید و
گفت که ای یوسف علیک الصلوة والسلام الله تعالی ترا سلام گفته می گوید که
از زندان ترا خلاصی دادم اما تو که سوای من پناه بغیر گرفتی چند سال دیگر
در قید خواهی ماند اگر پناه دیگری نمی گرفتی زودتر خلاص می شدی القصه
بعد از چهل سال حق تعالی خواست که یعقوب علیه الصلوة والسلام
را وصال کند حضرت یوسف علیه الصلوة والسلام از مصر بکنعان در آورد یعقوب
علیه الصلوة والسلام استقبال کرد یوسف علیه الصلوة والسلام از سبب
شادی تعظیم پدر فراموش کرد همان وقت وحی علیه الصلوة والسلام
در آمد گفت ای یوسف علیک الصلوة والسلام خدای تعالی
ترا سلام میدهد و میفرماید که ای بی ادب تعظیم پدر چرا بجا نیاوردی
یوسف علیه الصلوة والسلام ازین معنی تاسف کرد و نادم گشت گفت الحال
پشیمانی سود ندارد لیکن الله تعالی ترا فرزند نصیب خواهد کرد از آنها هیچکس
را پیغمبری نباشد پس ای مومن مهتر یوسف علیه الصلوة والسلام را
الله تعالی این چنین عتاب کرد تو زنهار از خدمت و تعظیم
والدین خود غافل مباش القصه چون برادران مهتر یوسف علیه الصلوة
را در چاه انداخت و ظاهر کردند پیش پدر خود که یوسف علیه الصلوة
والسلام را گرگان خوردند اگر باور نداری گرگان را گرفته می آریم و پیرهن

خون آلوده آوردند و تمام شب همراه پدر گریه وزاری کردند وقت صبح یک گرگ
از بیابان گرفته آوردند و دندان شکستند وقت صبح چون مهتر یعقوب علیه الصلوة
والسلام پیراهن دیدند بخندیدند و هم گریه وزاری کردند برادران گفتند ای بابا
علیک الصلوة والسلام گریه کردی و هم خندیدی گفت گریه برای آن میکنم که از یوسف علیه الصلوة والسلام جدا
افتادم و خندان از آن سبب است که اگر گرگان بخوردندی پیراهن دریده بودی پس یعقوب علیه السلام دو نفل نماز خواند و
در درگاه الهی مناجات کرده گفت یا الهی گرگ را ایمن گویا کن بحکم الله تعالی
جل جلاله آن گرگ ناطق گشت و گویا گردید یا پیغمبر صلی الله علیه وسلم اگر من
فرزند تو خورده باشم از آن قوم باشم که بانگ نماز شنوند و برای نماز خواندن و با جماعت
نماز حاضر نمی شوند پس ای مومن بشنو که گرگ قسم آن خورده و تو شرم نداری باز مهتر
یعقوب علیه السلام از گرگ پرسید تو چرا در این جنگل آمدی گفت بادشاه کنعان بچگان
را قید کرده و برادران من نیز در قید رفته اند از مفارقت ایشان صبر کردن نتوانستم و گفتم
که بادشاه مصر نیک است بروم و تلاش بکنم شاید که خلاصی آنها کرده باشد پس
ای مومن ترا می باید که شبانه روز در خواندن درود شریف مشغول باشی و نماز بوقت ادا نمای۔

باب هفتم در شناخت مذهب رافضی

بدانکه رسول علیه الصلوة والسلام فرموده ستفترق امتی علی ثلاثة وسبعین فرقة کلها
فی النار الا واحدة قالوا من هی یا رسول الله قال ما انا علیه واصحابی
یعنی قریب است که امت من هفتاد و سه فرقه خواهد شد همه ناری هستند مگر یک
فرقه اصحاب عرض کردند که یا رسول الله صلعم آن فرقه کدام است که ناری نیست
فرمودند که آن که ما و صحابه ما بر آن طریق هستند و آن طریقه اهل سنت و جماعت است
و در قرآن شریف رافضی را کافر گفته و کشتن رافضی بر همه مسلمان
فرض است و رافضی نیز چهل و دو فرقه است بعضی رافضی مهتر عیسی روح
الله علیه السلام را خدا میگویند و بعضی رافضی امیر المومنین حضرت علی کرم الله
وجهه را پیغمبر میگویند و بعضی رافضی حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم و
حضرت فاطمة الزهرا رضی الله تعالی عنها و جمله پنج تن را خدا میگویند و بعضی
میگویند که سادات سوای اعمال حسنه در بهشت داخل خواهند شد

و بعضے میگویند ہر کہ سید را رضامند و خوشش کند او مطلق بہشتی ہست ہر کہ سید
را تصدیعہ دانیدو ہد در نجاند او در مطلق دوزخی است پس گمان ایشان این
است کہ سید مانند خدا ست نعوذ باللہ منہا و بعضے رافضی میگویند کہ سید از
امت است و در خلاصہ آوردہ است کہ از روے دین ہر کہ پیروی حضرت
رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم کند سید است دیگرے نیست آن ہم رافضی
است عَلَیْہِمُ اللَّعْنَۃُ اَجْمَعِیْن دیگر باید دانست کہ پیروی کسے شاید کہ عالم باشد
عابد یا زاہد یا خدا ترس پرہیزگار و خدمت مرسل کامل کردہ باشد و ہم در
اذن پیر باشد کہ بے اذن و بے رخصت او جائے نرود و بدون پیر
کامل روا نیست و ہر کہ میگوید کہ سید بے اذن پیر کامل است او نیز
رافضی است و در کتب شرع آوردہ ہر کہ رافضی را جائے دہد یا امان
دہد بران لعنت خدائے تعالے و رسول علیہ الصلوٰۃ والسلام و جملہ
آدمیان و فرشتگان باشد و در تفسیر یعقوب چرخی آوردہ است کہ
کہ بتدیان و پیران و شیخان و سید و فقیر و غیرہ کہ غیر شرع باشند
آنہا را شفاعت رسول علیہ الصلوٰۃ والسلام نصیب نخواہد شد و محروم
خواہند ماند و ہر کہ بگوید کہ سوائے پیر راہ بخدائے تعالے نیست او نیز
رافضی است چرا کہ پیروی کنندہ بیشک بہشتی لیست و بطرف خدا تعالے
راہ ہست و پیر گرفتن فرض و واجب و سنت نیست بلکہ مستحب است اگر موافق
شرع شریف باشد زیرا کہ حکم خدائے تعالے جل جلالہ فرض است و از
رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم سنت است و گفتہ جبرائیل علیہ السلام
واجب است و حکم اولیاء مستحب است اگر موافق شریعت شریف باشد و
آن طائفہ کہ غیر ہستند از انہا دور بودن لازم است تا سنی پاک مذہب باشی
و از جماعت و غیبت و حرام و در آنچہ غیر شرع است توبہ کنی بلکہ با غیر
شرع و رافضی دوستی و مجالست نکنی و آنچہ حق و راستی باشد نکند از امت پیغمبر
صلے اللہ علیہ وسلم نیست و حال آنکہ ہر کہ کلمہ طیبہ گویند از آل است و آنان کہ مے
گویند کہ آل حضرت محمد مصطفٰے صلے اللہ علیہ وسلم گفتہ باشی گناہ کردہ

باشی وبعضی میگویند که مرا رویت خدائے تعالےٰ حاصلست وجود یا در بقائی باری تعالٰی ہرجا کہ نظر میکنم خدائے تعالےٰ را می بینم وواصل حق شدہ ایم وخود را بامنصور حلاج ویا شیخ شبلی ویا بایزید بسطامی رحمتہ اللہ تعالےٰ علیہم نسبت میکنند آن بدبختان علم را وعلماء دین متین را دشمن اند بلکہ علم را حجاب راہ میگویند کہ از علم ظاہری چہ خیر آید وعلم آنست کہ باطن را روشنی افزاید حضرت شیخ شہاب الدین سہروردی فرمودہ اگر کسے را از بدعتیان بینی کہ در ہوامی پرد ویا از دریا بدون کشتی بگذرد یا در آتش سوزان نمے سوزد پس مشاہدہ احوال او بکن واگر موافق شرع شریف باشد او را تعظیم کن وحرمت او نگہدار وخدمت بجا آر اگر بر تقدیر در ہوا شیطانیت از وبر کنارہ دور باش نعوذ باللہ منہا ہر کہ از کتاب وحدیث مخالف است نزدیک او مرو در مجلس او داخل مشو تا گمراہ نشوی بدانکہ ہر کہ بعد از نماز بامداد ہر روز لا الٰہ الا اللہ الملک الحق المبین بگوید خدا او را سہ چیز کرامت کند اول آنکہ اصلا دام دار نشود آنچہ دام داشتہ باشد خداوند ذوالجلال از کرم وفضل از گنج بیرنج ادا گرداند دوم نمایش زوال نپذیرد سیوم آنکہ ہیچ نعشش را در قیامت حساب نکنند ونیز بہ تقصیر عبادت عتاب نکردہ شود دیگر پیغمبر صلے اللہ علیہ وسلم فرمودہ کہ ہر کہ بعد از نماز ظہر صد بار بخواند اللہم صل علی محمد وعلی آل محمد وبارک وسلم ایزد تعالےٰ بفضل خویش او را ہر سہ چیز کرامت کند اول غنی گردد دوم آنکہ او را عذاب گور نباشد سیوم آنکہ در بہشت خواہد رفت ہر کہ بعد از نماز عصر صد بار بخواند استغفر اللہ ربی من کل ذنب واتوب الیہ حق تعالےٰ او را سہ چیز کرامت کند اول آنکہ گناہ یک سال او بیامرزد دوم روزی او فراخ شود سیوم ہر دعا کہ بدرگاہ خدائے تعالےٰ کند آن مجیب الدعوات بفضل خویش دعائے او مستجاب گرداند دیگر ہر کہ بعد از نماز مغرب صد بار لا الٰہ الا اللہ محمد رسول اللہ بخواند حق تعالےٰ او را نیز سہ چیز عنایت گرداند اول آنکہ ہیچ گناہ سوائے کفر وشرک ایمان او را ازایل نکند دوم آنکہ حق تعالےٰ از وے خوشنود شود سیوم آنکہ عذاب

گورا و را نباشد و ہر کہ بعد از نماز عشاء کلمہ تمجید گوید سبحان اللہ والحمد للہ ولا
الٰہ الا اللہ واللہ اکبر ولا حول ولا قوۃ الا باللہ العلی العظیم خدائے تعالیٰ
او را ۳ چیز کرامت کند اول آنکہ دو صد پانزدہ گناہ کبیرہ او عفو کند دوم آنکہ در ہر
روز پانصد نیکی در اعمال نامہ او نوشتہ شود سیوم آنکہ دو ہزار کوشک
در بہشت پیدا کردہ شود ۱۲ مفتاح الجنان

باب ہشتم در بیان فضیلت بسم اللہ الرحمن الرحیم

قال ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہ قال قال رسول اللہ صلی
اللہ علیہ وسلم اجلال القرآن بسم اللہ الرحمن الرحیم یعنی بزرگی قرآن
اعوذ باللہ گفتن است و کلید قرآن بسم اللہ الرحمن الرحیم و در روایت دیگر آمدہ کہ
کلید قرآن شریف نام خدائے تعالیٰ عز وجل گفتن است یعنی بسم اللہ الرحمن الرحیم واہل
معرفت گفتہ اند کہ اعوذ باللہ کلمہ ایست کہ مقربان باو قرب خواہند یافت و خداوندگاران
باو عظمت یابند و گنہگاران باو پناہ جویند و نیکان از رحمت حضرت الہ العالمین و محبان
باو مواصلت خواہند از دلائل ہر نبی علیہ السلام ارشاد فرمودہ اذا فاستعذ باللہ
من الشیطان الرجیم یعنی اے محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم ہر گاہ کہ با قرأت
قرآن شریف مشغول باشی پس پناہ جو بخداوند کریم از شیطان رجیم یعنی راندہ نفرین
کردہ شدہ عن ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہ قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
اذا قال المتعلم بعلم لمعلم بسم اللہ الرحمن الرحیم کتب اللہ تعالیٰ براءۃ المعلم وبراءۃ الوالدین
وبراءۃ المتعلم من النار الحدیث یعنی ہر گاہ کہ کودک را استاد خوش بخواند کہ بگو
بسم اللہ الرحمن الرحیم و کودک حسب الارشاد بگوید حق سبحانہ تعالیٰ سفر باید
کہ اے فرشتگان در وایت آزادی دوزخ نویس اول این کودک را دوم
استاد سیوم والدین کودک را کہ ایشان از آتش دوزخ کاری نیست
و آزاد شدہ اند و از آتش دوزخ بیکبارہ گفتن بسم اللہ الرحمن الرحیم حضرت
ابن مسعود رضوان اللہ تعالیٰ علیہم فرمایند اگر کسے خواہد کہ از نوزدہ
فرشتہ عذاب کہ موکل بر دروازہائے دوزخ اند نجات یابد باید بخواند

تمام وعقیدت ملاکلام بخواند بسم الرحمن الرحیم الله تعالے جل جلالہ اورا
ہیچ عذاب نخواہد کرد بسم اللہ الرحمن الرحیم نوزدہ حرف
است از برکت آن نوزدہ حرف اللہ تعالے جل جلالہ نوزدہ دروازہ
ہائے دوزخ مسدود وساند واز برکت بسم اللہ الرحمن الرحیم
واز فضل وکرم خود در روایت دیگر آمدہ اول چیزیکہ بر آدم علیہ الصلوٰۃ
والسلام وارد شدہ اینست بسم اللہ الرحمن الرحیم ونامہائے زمین و
آسمان واہل آن بودہ بندہ نیک بخت از برکت این اسم اعظم وکرم
از پل صراط بسلامت خواہند گذشت وجابر بن عبد اللہ رضی اللہ تعالے
عنہ میفرمایند کہ چون بسم اللہ الرحمن الرحیم بر آدم علیہ الصلوٰۃ والسلام
وارد شد ابر از آسمان شدو باد مخالف ساکن گشت ودریا ہاروان شدند
وبہایم یعنے چارپایان فرمان بردار گشتند وخدائے تعالے جل جلالہ بعزت
یاد فرمودہ کہ بعزت وجلال من در ہر بیماری کہ باخلاص مرا یاد کند وبصدق
دل بسم اللہ الرحمن الرحیم بر زبان آرد در بہشت داخل شود در حدیث
وارد ست کہ ہر یک چیز را یک سر است وسر قرآن بسم اللہ الرحمن الرحیم
است وسر آسمان کواکب است وزینت بہشت حور است وزینت
سردار ملائک حضرت جبرائیل علیہ السلام وزینت جمیع پیغمبران حضرت محمد مصطفٰے
صلی اللہ علیہ وسلم وزینت وسردار یوم ہا یوم جمعہ وزینت سردار شبہا شب قدر
وزینت وسردار ماہہا ماہ رمضان المبارک وزینت وسردار مکہ ہا خانہ کعبہ
وزینت وسردار کتاب ہائے قرآن شریف است وزینت قرآن شریف بسم اللہ الرحمن
الرحیم وایضاً در حدیث شریف کل امر ذی بال لم یبدأ بہ بسم اللہ فہو ابتر

باب نہم در بیان فضیلت قراءت شریف

روزے حضرت رسول کریم علیہ الصلوٰۃ والسلام بجنگ کفار رفتہ بودند قتل ظرہ
دمبازرہ رسیدہ کودک خورد سال از لشکر کفار پیش روشدہ شمشیر در دست
گرفتہ جنگ باصحابہ کردن گرفت حضرت محمد رسول کریم صلی اللہ
علیہ وسلم بجبرہ دیدن آن کودک بدرگاہ الٰہی مناجات

کردند کہ یا آلہی تو قادری بر ہمہ چیز ہر چہ خواہی میکنی لیکن میخواہم کہ این کودک
راہدایت کنی کہ سلمان شود اللہ تعالٰے از فضل وکرم خود مناجات
حبیب خود را مستجاب کرد و آن کودک راہدایت شد یکبارگی درآمد۔
کودک بخدمت شریف پیغمبر آخرالزمان محمد مصطفٰے علیہ الصلوٰۃ والسلام
آمدہ عرض کرد کہ یا رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم من سلمان ے شوم
آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم از زبان درفشان فرمود لا الہ الا اللہ
محمد رسول اللہ پس آن کودک بشرف ایمان مشرف شد وباسلام
پیوست رسول کریم علیہ الصلوٰۃ والسلام اسپ عربی یعنے خاصہ برائے
سواری عنایت فرمودند پیغمبر وشکر گردیدہ چون ساعتے گذشت آن کودک
گریستن گرفت حضرت رسالت پناہ علیہ الصلوٰۃ والسلام فرمودند کہ اے برخوردار
چرا گریہ میکنی عرض کرد کہ یا رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم والدہ من درکفر
است اگراو ہم ایمان آرد بہتر است تا در دوزخ نرود حضرت رسالت پناہ
علیہ الصلوٰۃ والسلام فرمودند برو والدہ خود را بگو کہ سلمان شود تا در دوزخ نرود
مادراو گفت تو بخدمت سرور عالم برو بگو کہ من ایمان آرم بیک شرط کہ ذات
مبارک از زوال ایمان من ضامن شود پس آن کودک والدہ خود را ہمراہ گرفتہ
در خدمت رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم حاضر شدہ عرض کرد کہ مادر من
ہمین طور میگوید پس رسول کریم علیہ الصلوٰۃ والسلام بدرگاہ ایزد لایزال مناجات
کردند کہ یا آلہی این زن چنین مے گوید حکم آمد کہ یا محمد مصطفٰے صلے اللہ علیہ وسلم
این ضعیفہ را بگو کہ یک لک مرتبہ درود شریف بخواند ایمان او را حق تعالٰے
از زوال نگہدارد وچون حضرت رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم آن
ضعیفہ را این جواب دادند آن زن عرض کرد کہ یا رسول اللہ۔
صلے اللہ علیہ وسلم شما از عمر من ضامن شوید کہ تمام عمر
درود شریف نگذارم وبے درود شریف نمیرم درینصورت سرور
عالم علیہ الصلوٰۃ والسلام خاموش شدند وبعد از ساعتے فرمودند کہ
اے ضعیفہ اختیار عمر خدائے عزوجل راست لیکن من باز بدرگاہ

رب العزت مناجات میکنم تا چه حکم صادر شود حضرت رسول کریم صلے اللہ
علیہ وسلم بدرگاہ رب العزت خداوند بے نیاز مناجات کردند کہ یا الٰہی تو دانا
تری کہ آنچہ این ضعیفہ میگوید بر تو ہویدا ست باز درین اثنا حکم آمد کہ ہزار
مرتبہ درود شریف بخواند الغرض کہ آن ضعیفہ قبول کرد و گفت کہ یا حبیب
خدا صلے اللہ علیہ وسلم مطلب ہمین بود و گفت لَا اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰہِ
ہر دو پسر و مادر روبروے ذات مبارک مشرف باسلام شدند سبحان اللہ دوستان
خدا بر عمر خود یکساعت اعتماد ندارند تو اے غافل اعتماد بر خود چنان داری کہ گویا
موت و حیات در اختیار خود داری بیت آن کسکہ او باش عدم آخرش فنا ست
بر ہستیش گمان ثبات و بقا خطا ست • نمیدانی کہ طرفۃ العین انقلاب زمانہ
قدرت آن قادر ذو الجلال اسہل و آسان ست بیت طرفۃ العینے جہان برہم زند
کس نمے آرد کہ آنجا دم زند • درود معظم مکرم اینست بسم اللہ الرحمن الرحیم
اَللّٰھُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَّ عَلٰی اٰلِ مُحَمَّدٍ صَلٰوۃً دَائِمَۃً سَلَامًا تَامًّا
و اگر درود ثانی بخواند یکبار ثواب پنجاہ سال عبادت یابد و آن اینست
اَللّٰھُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ سَابِقِ نُوْرِہٖ وَاٰخِرِ ظُھُوْرِہٖ وَرَحْمَۃً لِّلْعٰلَمِیْنَ وُجُوْدُہٗ
وَعَلٰی اٰلِہٖ وَصَحْبِہٖ ہر کہ این درود بخواند ثواب آن تمام آفرینش پروردگار و
جمیع پیغمبران علیہم السلام و جمیع فرشتگان و بندگان را رسد و درود معظم
و مکرم اینست اَللّٰھُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَّاٰلِ مُحَمَّدٍ مَّعْدَنِ الْجُوْدِ وَکَنْزِ الْکَرَمِ وَصَلَّی اللّٰہُ
تَعَالٰی عَلَیْہِ وَعَلٰی اٰلِہٖ وَاَصْحَابِہٖ وَبَارَکَ وَسَلَّمَ ہر کہ درود معظم و مکرم را در شب یا در روز بخواند
فردا بروز قیامت حق سبحانہ تعالے آن بندہ را بحضور خود بگوید کہ اے بندہ من ہر چہ میخواہی
از من بخواہ قبول میکنم اگر تو گوئی تمام امت حضرت محمد مصطفے صلے اللہ علیہ وسلم بلکہ امت جمیع
پیغمبران علیہم الصلوۃ والسلام را بخشم و اگر گوئی عذاب از کفار ہم بردم درود معظم و مکرم اینست
بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَللّٰھُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَّعَلٰی اٰلِ مُحَمَّدٍ مِّنْ اَوَّلِ الدُّنْیَا فَنَائِھَا وَمِنْ اٰخِرِ
بَقَائِھَا وَعَلٰی اٰلِہٖ وَاَصْحَابِہٖ وَبَارَکَ وَسَلَّمَ و این درود معظم و مکرم چنین فضیلت دارد کہ روزے کافرے در
خدمت شریف رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم آمدہ عرض کرد کہ یا رسول اللہ صلے اللہ
علیہ وسلم من مسلمان میشوم بشرطیکہ درود معظم مرا از درود ہا کہ ثواب

آن افق عرش تا تحت الثریٰ حاوی گردد که مستحق آن ثواب قاریش باشد برائے درود
من بفقه ما تا بخواندن آن مشغول شوم رسول کریم علیه الصلوٰة والسلام از
بهر خواندن این درود شریف عنایت فرمودند و گفتند که انشاء الله تعالےٰ از خواندن
یکبار ترا این پروردگار همین قدر ثواب عنایت خواهد کرد درود معظم و مکرم این است
بسم الله الرحمن الرحیم۔ اللهم صل علیٰ محمدن النبی ثواب الاقلام علی العرش
مثل مایه و عنبر و علیٰ اله واصحابه و بارک وسلم و دیگر آنکه اگر کسے تنگ در دنیا باشد و
احوال پریشان در دنیا داشته این اسم را وظیفه سازد و نماز فریضه گذارد
و بعده پانزده مرتبه این را بخواند علی الدوام بحکم ایزد لایزال جل جلاله اصلا رو
احتیاج نه بیند و هرگز محتاج نشود و روزی او فراخ گردد و هر جا که رود
تعظیم و حرمت یابد اسم اعظم اینست سبحانک لا اله الا انت یا رب
کل شئ و وارثه و رحمة یا ارحم الراحمین رفع جلاله۔

باب پنجم در بیان عید فطر و عید الضحیٰ

روایت است عید فطر روز اول یعنے غره ماه شوال است عید الضحے روز دهم ماه ذی
الحج است و اصل هر دو عید زیکجا گرفته آید۔ **سوال** اصل هر دو عید از
یک اصل صورت امکان ندارد **جواب** هر دو عید از وقت بر آمدن
ارواح آدم علیه الصلوٰة والسلام به قالب شریف است و در آن روز
مبارک در قالب شریف بحکم ایزد تعالےٰ در آمده غره شهر
شوال بود پس حق تعالےٰ ملائک را فرمود تا طبقهائے بهشتی خوشبودار
بر سر مبارک حضرت آدم علیه الصلوٰة والسلام نثار کنند آن روز عید
فطر مقرر گردید و آن روز که حوا رضی الله تعالےٰ عنها ز پهلوئے چپ مهتر
آدم علیه الصلوٰة والسلام بوجود آمدند خدا لایزال ارشاد فرمود طبقهائے
بهشتی خوشبودار بر وے نثار کنند آن روز دهم ذی الحجه بود یعنے عید اضحیٰ مقرر شد
و از آن یوم برجا مسلمانان عید اضحے مشخص شد بعد از آن که وجود حضرت
آدم علیه الصلوٰة والسلام را از چند جا خاک برآورده مرکب ساخته

و بدین تفصیل آورده اند که سر مبارک از خاک بیت المقدس و مژگان
مبارک از کوثر و دل مبارک از عراق و دست راست از خاک عرب و دست
چپ از خاک هند و هر دو پا از خاک فارس و تنش از زمین حرم بدانکه چار کرسی
حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم بر خواص و عوام یاد داشتن فرض است
بدان تفصیل حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ابن عبد الله ابن عبد المطلب
ابن هاشم ابن عبد المناف بدانکه عن امیر المؤمنین امام المتقین اسد الله
الغالب علی ابن ابی طالب رضی الله تعالی عنه سنین النبی صلی الله
علیه وسلم کان ثلاثة وستین اربعین قبل النبوة و ثلاثة عشر
فی المکة و عشر فی المدینة ط +

در بیان شناخت گوشت حلال و حرام

بدانکه شناخت گوشت بدین وجه گفته اند که گوشت حرام خون تیره و سرخ و
بدرنگ بر آید زیرا که از چهار پایه مرده اندک خون میشود و اگر در شب
تاریک بود او دریافته نشود پارچه از گوشت او بگیرد و بر سیخ کباب بر آتش
نهد اگر کف کند کبود فام تیره شود حرام شود اگر بر سیخ روشنائی کف دهد حلال بود دیگر
روایت این است که آب بجوشانند و آن گوشت را دران آب جوش دهد یعنی دران
آب جوشان اندازد اگر زیر آب رود حرام باشد و اگر بر آب ایستاده باشد یعنی بر
آب شنا باشد حلال روایت است که روزی پیغمبر آخر الزمان علیه افضل التحیة والسلام
طرف صحرائے بطریق سیر رفته فرشتگان بحکم ایزد تعالی بصورت اطفال خورد سال
گشته دامن آن حضرت صلی الله علیه وسلم گرفته و گفتند که ما را جوز بدهید پیغمبر صلی الله
علیه وسلم چندانکه تلاش جوز کردند و دستیاب نشد آخر الامر آن کودکان دامن
حضرت رسالت پناه علیه الصلوٰة والسلام محکم گرفتند و از دست نگذاشتند
رسول کریم صلی الله علیه وسلم فرمودند که ما را در ازار بجز چهار جنبره شده
جوز بدست آید پس آن حضرت رسالت پناه علیه الصلوٰة والسلام را

آن کودکان در بازار بروند دران وقت امیرالمومنین عمر خطاب رضی اللہ تعالےٰ عنہ
ہم در بازار بودند پرسیدند کہ اے کودکان شمارا چہ درکار است کہ دامن پیغمبر
علیہ الصلوٰۃ والسلام گرفتہ اند کودکان گفتند کہ درراہ خدائے تعالےٰ از پیغمبر
علیہ الصلوٰۃ والسلام جوز طلبیدہ ایم ہر چند تلاش کردند ہم نمیرسد نہ قیمت
ونہ جوز ناچار گفتہ اند کہ ما را در بازار بفروشید تا بشما جوز بدست آید اکنون پیغمبر
علیہ الصلوٰۃ والسلام راے فروشیم حضرت عمر خطاب رضی اللہ تعالےٰ عنہ فرمودند
بچندی فروشید گفتند بہر چہ تو بدہے امیرالمومنین حضرت عمر خطاب رضی اللہ
تعالےٰ عنہ فرمود کہ بیست جوز میدہم اگر مرضی شما باشد بگیرید کودکان
بخوشوقتی تمام قبول کردند رسول کریم علیہ الصلوٰۃ والسلام را بہ بیست جوز
فروختند در شمس الحال میگوید کہ دران وقت چہار صد درم رایک دینار
گفتند ے حضرت فرمود مرا بہ بیست جوز میفروشند درین سخن اشارہ
بآنکہ برادران قدر حسن یوسف علیہ الصلوٰۃ والسلام را اگر بدانستندے
ہرگز باین کم بہائے فروختندے واشارت آنست کہ دران روز پیغمبر
علیہ الصلوٰۃ والسلام را در خاطر گذشتہ بود کہ یوسف علیہ الصلوٰۃ والسلام
برادران چہ ارزان فروختند پس ازین سخن بدرگاہ حق تعالےٰ جل جلالہ
غیرت رفت ازین سبب بہ بیست جوز فروختہ شدند پس اے
مومن اہل معرفت ازخوف خدائے تعالےٰ یک قدم در دنیا براہ مخالف۔
نہہند و برضائے خود رضائے ایزدی را مقدم دارند راویان اخبار
چنین روایت کردہ اند کہ روزے پیغمبر علیہ الصلوٰۃ والسلام
خفتہ بودند وحضرت امام حسن رضی اللہ تعالےٰ عنہ نزد سینہ مبارک
نشستہ بودند واز کمال محبت ریش مبارک خواجہ کونین علیہ الصلوٰۃ
والسلام ے بوسیدند ومیگریستند چون اشک مبارک حضرت
امام حسن رضی اللہ تعالےٰ عنہ بر رخسارہ مبارک حضرت
رسول کریم علیہ الصلوٰۃ والسلام افتاد بیدار گشتند برخاستند واز
درگاہ رب العزت دعا خواستند درین اثنا وحی علیہ الصلوٰۃ والسلام در رسید گفت اے

حبیب خدا علیک الصلوۃ والسلام از امام رضی اللہ تعالےٰ عنہ پرسید کہ اے فرزند دلبند موجب گریستن چیست پس پیغمبر صلے اللہ علیہ وسلم از امام حسن رضی اللہ تعالےٰ عنہ پرسیدند کہ اے قرۃ العین گو ریش مرا از برائے چہ مے بوسی
و چرا گریہ میکردی حضرت امام حسن رضی اللہ تعالےٰ عنہ جواب دادند کہ اے جد من سبب بوسیدن ریش مبارک شما آن است کہ از دیدار نور ایشان تمام مو بہ تجلے در نور گرفتہ و کوائف چاردہ طبق معلوم میشد ازین جہت ریش مبارک شمارے بوسیدم و موجب گریہ آن است کہ از زبان در فشان والدہ خود یعنے فاطمۃ الزہرا رضی اللہ تعالےٰ عنہا کوائف پنج بندہ شنیدہ بودم و آن بندہ را امروز شما یاد آوردم کہ کاشکے مادر آنہا را نزادے کہ از دیدار مبارک ایشان محروم مانند ازان گریان شدم و افسوس خوردم یا رسول اللہ صلے اللہ علیہ وسلم حقیقت آن بندہ را اظہار کنید قال قال رسول اللہ صلے اللہ وسلم خمسۃ لقولہم یوم القیمۃ الاولی من ظال شاربۃ منع اللہ تعالےٰ لسانہ عن کلمۃ الشہادت عند النزع والثانی من جلس باہل البدعۃ لعنۃ اللہ والملئکۃ و الانبیاء والثالث عقوق الوالدین لایرے ریح الجنۃ والرابع من نام قبل العشاء منع اللہ تعالےٰ لسانہ من کلمۃ الشہادۃ عند الموت والخامس من لم یزک عن اموالہ لا یخفف عنہ عذاب القبر الی یوم القیمۃ
فرمود رسول کریم علیہ الصلوۃ والسلام پنج کس اند کہ نہ بینند روئے مرا در روز قیامت اول کسے کہ بروت خود را دراز دارد کہ بوقت خوردن طعام یا آشامیدن آب در دہن با طعام و آب مخلوط شوند و چنان عذاب خواہد شد کہ خورندہ نجس العین مثل سگ و خوک وغیرہ سزاوار آفست گویا کہ ہفتاد ہزار پیغمبران ازان بندہ بیزار شدند و در قبر عذاب ہمیشہ خواہد اند و زبان او از خواندن کلمہ طیب وقت نزع بند شود دوم کسے کہ با اہل بدعت نشیند و صحبت ایشان اختیار کند لعنت کردہ شود از خدائے تعالےٰ و از جملہ ملائکان و فرشتگان و پیغمبران سیوم کسے کہ از مادر و پدر خود عاق باشد بوئے بہشت نخواہد یافت و نماز و روزہ و سخاوت۔

بہیچ قبول نخواہد شد چہارم کسے کہ قبل از نماز عشا خواب کند آن ایزد فقدا لجلال زبان او را از خواندن کلمہ شہادت وقت مردن بند کند پنجم کسے کہ زکوٰۃ اموال خود ندہد او را نیز ہمین قدر عذاب خواہد شد و عذاب قبر او تا روز قیامت بدستور خواہد ماند پس ای مومن باید کہ بنماز و روزہ مقید باشی تا از تقاضاے ایزد ذوالجلال و دیدار شریف حضرت رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم محروم و مایوس نمانی ✦

در فضیلت قرات کلمہ طیب

قال رسول اللہ علیہ وسلم من قال لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ دخل الجنۃ بلا حساب یعنی ہر کہ از امت من بصدق دل بگوید لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ داخل بہشت خواہد شد بغیر حساب و دیگر در خبر است وقتے کہ بندہ بگوید لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ۔ در دولت ربانی بوے گشادہ گردد پس حکم خداے تعالے بفرشتگان گردد کہ بیناکچہ گفتن لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ در دروازہ ہاے دولت کشادہ کنید تا بہر درے کہ خواہد بہ بہشت رود و بعضے گویند از گفتن لا الہ الا اللہ دروازہ ہمے بہشت مفتح وا ز گفتن محمد رسول اللہ دروازہ ہاے دوزخ بند شوند پس اے مومن ہرگاہ کہ کلمہ طیب یکبار خواندن چنین فضیلت دارد پس چرا غافل مے شوید و آن کس کہ بعد از نماز فجر یکبار بگوید لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ آن کلمہ فرشتگان در آسمان برند و از فضیلت آن کلمہ چنان نور ہی تابد کہ تمام آسمان پر نور شود فرشتگان آسمان اول مناجات کنند کہ یا الٰہی آسمان ما پر نور گردیدہ ما یان کجا روئیم حکم شود کہ آن نور بآسمان دویم برید پس در آنجا نیز ہمچنان از نور پر شود و فرشتگان عرض کنند کہ یا الٰہی آسمان دویم ہم از نور پر شدہ ما کجا رویم پس حکم شود کہ آن نور بآسمان سیوم برید پس تا آن آسمان برند او ہم از نور پر شود علے ہذا لقیاس ہمہ آسمان از عرش تا کرسی از نور پر شوند باز حکم شود کہ این نور را از ہمہ جا بردہ در سینہ آن شخص اندازند پس ای مومن ترا لازم است کہ از ذکر شہادت لب بر نہ بندی و غافل مباشی کہ از جمیع اذکار افضل است و خوانندہ ذکر گفتہ کلمہ شہادت از دنیا ایمان۔

بسلامتی خواہد بردبنہ و فضلہ دیگر درخیراست کہ روزے شخصے بخدمت حضرت محمد مصطفےٰ علیہ الصلوٰۃ والسلام آمد و سوال کرد و گفت یارسول اللہ علیک الصلوٰۃ والسلام چنان درروزے یقراکہ ازیکبارہ خواندن آن ثواب آن بعد ستارگان آسمان مرا حاصل شود پیغمبر علیہ الصلوٰۃ والسلام فرمود کہ ایمان دو شاخ دارد یکے خورد و دوم بزرگ خورد این است کہ خس و خارہ از راہ پاک کنی و کلان آن است کہ بعد از نماز فجر یکبار بگوئی لا الہ الا اللہ محمد الرسول اللہ پس او را ثواب آنقدر ستارگان حاصل خواہد شود باز آن شخص سوال کرد کہ یارسول اللہ علیک الصلوٰۃ والسلام من ضعیفم و قوت ندارم کہ خس و خار از راہ پاک کنم حضرت رسول کریم صلے اللہ علیہ وسلم فرمودند کہ کلوخ برائے استنجا جہت نمازیان در مسجد بیار گفت این ہم نتوانم باز فرمودند کہ چراغ در مسجد روشن بکن گفت اینقدر توفیق ندارم پس آخر ہمین فرمودند کہ کلمہ بخوان لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ ہرگاہ آن ضعیف خاطر خود را تسکین فرمودہ

ہمیشہ بذکر کلمہ طیبہ ورد گرفت چون فوت شد از دنیا ایمان
بسلامتی بردبنۃ و کرمہ جل جلالہ ہم کہ از صدق
دل بذکر کلمہ طیب مشغول شود انشاء اللہ تعالےٰ
با ایمان خواہد رفت و داخل جنت
خواہد شد چرا کہ رسول کریم
صلے اللہ علیہ وسلم
فرمود

تمت تمام شد کتاب دلیل الاحسان

شروع احدنامہ

اب صدق دل سے مومنو اللہ کی باتین تم سنو
مانو تم اوسکے امر کو باز آؤ اسکی نہی سے
جو امر حق لاوے بجا ڈرتا رہے حق سے سدا
جو اس سے غافل رہے اور نہی میں شاغل رہے
دنیا کو فانی جان لو مرنے کو برحق ٹھان لو
یارو عزیزو دوستو دنیا مین ہرگز مت پھنسو
آدم کہان حوا کہان مریم کہان عیسےٰ کہان
چلنا یہان سے ایکدن آوے نہ کام اعمال بن
ایک روز ایسا ہویگا جو قبر میں تو سویگا
چلنا وہان لاچار ہی جسجا نہ کوئی یار ہے
مت کر بہروسا زر کا مت دل دکھا اک مور کا
ڈر اس گھڑی سے جان تن چھوڑین تجھے کر کے دفن
منکر نکیر آوینگے جب پوچھینگے تیرا کون رب
روز قیامت آوے جب خلقت اٹھے قبر نسے سب
نیکی بدی تولین وہان نامہ سبھی کہولین وہان
بہائی کو بہائی چھوڑ دے بیٹے کو مائی چھوڑ دے
بیٹیا نہ پوچھے باپ کو جب دیکھے اسکے باپ کو
آدم سے تا عیسےٰ نبی نفسی پکارین وہان سبھی
کوئی نہ کام آوے وہان اعمال بن ای مومنان

اللہ کو حاضر تم گنو مت بہولو اوسکو ایک دم
جسنے کیا سب خلق کو ایک کن سے موجود از عدم
کرتا رہے جو فرض ادا جنت ملے اسکو ارم
در دوزخ اسفل رہے جلتا بصد درد و الم
یہ بات حق ہے مان لو جانو اسے فرض اتم
دل اسکی الفت میں نہ دو مت ہارو تم اپنا جنم
ہارون اور موسیٰ کہان اسباب انکا ہی تہا سکو تم
چلنے کا دن آوے ہی گن عد لیسے دم زیادہ نہ کم
شرم گناہ سے رویگا مولے کیہر گا دامن شرم
یا مور ہے یا مار ہے یا خاک ہے یا خون بہم
کر یاد اندہیرا گور کا جسمے وہان تنہا سو قدم
اوٹھے پہرین سب سو زن ماٹی مین کرکے منعدم
چاروں طرف سے از غضب پہر خاک ہو وے تجہ بہم
قاضی تو ہو اُس روز رب جبار کرے سب پر حکم
جب دست پاؤین وہان جاتا رہے سارا بہرم
خاوند لوگائی چھوڑ دے ایسی پڑے کہلبل بہم
سب یار ہون اپنے آپ کو ساتھی نہو جز ابلودم
بولین وہان اک اُمتی احمد نبی صاحب حشم
یا مصطفےٰ اہو دین شفیع یا بخشے مولے از کرم

لـــــتمّـــــی